

UCHWAŁA NR XXI/310/16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 21 marca 2016 r.

w sprawie przyjęcia raportu z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2015 r.

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)

§ 1

Przyjmuje się raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2015 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Arkadiusz Bąk

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.), samorząd województwa podejmuje i wspiera działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii.

W myśl art. 11 ust. 1 cyt. ustawy raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii winien być przedłożony sejmikowi województwa, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Uchwałą Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r. został przyjęty Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

RAPORT
z działań podejmowanych w ramach realizacji
Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016
w 2015 r.

Wojciech Żelezick
Ekspert Wojewódzki
ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Kielce
marzec 2016 r.

Opracowanie: Olga Adamska, Beata Nowak – Departament Ochrony Zdrowia

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I. Realizacja priorytetu I – profilaktyka narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.	4
1.1. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorzady lokalne województwa świętokrzyskiego w 2014 r.	5
1.2. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach.....	41
1.3. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.....	44
1.4. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi.....	48
1.5. Działania edukacyjno – informacyjne podejmowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki narkomanii	50
1.6. Realizacja Programu Wczesnej Interwencji „FreD Goes Net” oraz Programu Terapeutycznego „Candis”.....	51
1.7. Profilaktyczna działalność Aresztu Śledczego w Kielcach.....	52
II. Realizacja priorytetu II – leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.	53
2.1. Wykonanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.....	54
2.2. Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim.....	56
2.3. Lecznicza działalność Aresztu Śledczego w Kielcach	62
2.4. Programy readaptacji społecznej i redukcji szkód.....	67
III. Realizacja priorytetu III - Badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.	75
IV. Środki zastępcze – skala zjawiska na terenie województwa świętokrzyskiego w 2015 r.	109
Podsumowanie	112

Wprowadzenie

Raport z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii sporządzany jest na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii przez organ wykonawczy samorządu województwa który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

Ponadto, wytyczne do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428). W dokumencie wytyczne zostały: kierunki i rodzaje działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, harmonogram przyjętych działań, cele oraz sposoby ich osiągnięcia oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację i właściwe do podejmowania określonych działań. Wskazane obszary działań zostały ujęte w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016” (Uchwała Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r.) w 3 wiodących priorytetach:

- priorytet I – profilaktyka,
- priorytet II – leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna,
- priorytet III – badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań.

Wykonanie zadań Programu oparte jest na współpracy samorządu z podmiotami prowadzącymi działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Niniejszy raport stanowi zbiór informacji za 2015r. dotyczący problemu narkotyków i narkomanii w województwie świętokrzyskim. Pierwszy rozdział stanowi informacja o skali problemu na terenie województwa oraz działaniach profilaktycznych podejmowanych przez samorząd województwa oraz jednostki prowadzące działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Rozdział drugi stanowi o ilości wykonanych świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2015r.

Kolejny rozdział przedstawia realizację Programu poprzez badania, monitoring i ewaluację podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.

IV rozdział mówi o środkach zastępczych i skali występowania tego problemu na terenie województwa świętokrzyskiego.

I. Realizacja priorytetu I – profilaktyka narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.

W myśl art. 11 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii organ wykonawczy samorządu gminy opracowuje informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Na podstawie opracowanej w tym celu ankiety samorządy gminne zobowiązane są do przesłania przedmiotowych informacji do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Poprzez analizę zawartych w kwestionariuszach informacji dokonano charakterystyki działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Obszary tematyczne są zgodne z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428) oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 przyjętym do realizacji Uchwałą XVI/297/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W tym rozdziale zostały przedstawione działania profilaktyczne podejmowane przez: jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego, Kuratorium Oświaty w Kielcach, Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, organizacje pozarządowe oraz samorząd województwa świętokrzyskiego na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie województwa świętokrzyskiego.

1.1. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego w 2014 r.¹

Na podstawie przesyłanych przez gminy kwestionariuszy sprawozdawczych do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii została opracowana skala aktywności gmin w zakresie przeciwdziałania narkomanii w następujących obszarach:

1. Profilaktyka
2. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej
3. Badania i monitoring

Z uwagi na terminy sprawozdawczości podyktowane ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii dane w tym podrozdziale dotyczą 2014 r.

Powiat buski

Obszar I. Profilaktyka

W powiecie buskim prawie wszystkie gminy były zaangażowane w wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej. Najczęściej realizowano programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji oraz programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców. Wspierano również oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. W działaniach uczestniczyło łącznie 14 szkół i 15 placówek systemu oświaty innych niż szkoła z terenu powiatu. Działaniami objęto 1973 osoby.

Jedynie samorządy gmin Busko-Zdrój i Tuczępy wsparły jeden rekomendowany program tj. „Archipelag skarbów”.

Żaden z samorządów gminnych powiatu buskiego nie udzielił wsparcia finansowego na realizację programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

W gminie Nowy Korczyn zostały zrealizowane następujące działania :

- a) pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- b) wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grup ryzyka,
- c) inne działania , zgodne z zadaniami określonymi w art.2 ust.1-3 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

¹ Dane przesłane przez wszystkie jednostki gmin województwa świętokrzyskiego

Jedynie gmina Tuczępy udzieliła wsparcia na realizację programu Fred goes net, natomiast pozostałe gminy powiatu buskiego nie udzieliły wsparcia finansowego na realizację jakiegokolwiek z programów rekomendowanych.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gminy Gnojno, Tuczępy i Wiślica wsparły akcję upowszechniania materiałów informacyjno – edukacyjnych, a pozostałe gminy powiatu buskiego nie zrealizowały żadnych działań, mających na celu wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

W żadnej z gmin powiatu buskiego nie wspierano żadnych programów mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

W takich gminach jak Nowy Korczyn, Tuczępy, i Wiślica wspierano upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych. Dodatkowo gmina Nowy Korczyn udzieliła wsparcia na zorganizowanie obozów i turnusów rehabilitacyjnych.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żadna z gmin powiatu buskiego nie udzieliła wsparcia na realizację programów z tego zakresu.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Żadna z gmin powiatu buskiego nie udzieliła wsparcia na działania, mającego na celu zmniejszanie marginalizacji społecznej osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żadna z gmin powiatu buskiego nie udzieliła wsparcia na działania, mającego na celu wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd gminy Tuczępy jako jedyny w powiecie buskim zbierał i analizował dane epidemiologiczne dotyczące: zgłaszalności do leczenia, korzystania innych rodzajów pomocy i wsparcia, zgonów związanych z narkotykami oraz notowania osób przez policję w związku z używaniem narkotyków.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych powiatu buskiego nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych powiatu buskiego nie prowadził działań, mających na celu rozwój i konsolidację systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat jędrzejowski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Na terenie powiatu jędrzejowskiego najczęściej realizowano:

- a) programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji,
- b) programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców,
- c) oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci,

Gmina Jędrzejów wsparła program Archipelag skarbów. Żadna z gmin powiatu jędrzejowskiego nie wsparła programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Najczęściej realizowanym działaniem służącym wspieraniu rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej w powiecie jędrzejowskim była pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy, a także wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grupie ryzyka.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Najwięcej działań sprzyjających podnoszeniu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku zrealizowała gmina Sędziszów. Poza nią działania dotyczące upowszechniania materiałów informacyjno – edukacyjnych wsparły również gminy Jędrzejów i Małogoszcz.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gminy Imielno i Jędrzejów brały czynny udział w działaniach sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Działania te dotyczyły szkoleń w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, straży miejskiej. Poza tym, gmina Jędrzejów wsparła działania, mające na celu udoskonalenie szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

W ramach gminnego programu, dotyczącego zwiększenia dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków najczęściej realizowanymi działaniami w powiecie jędrzejowskim były programy skierowane do specyficznych grup odbiorców oraz upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej samorzady gmin Imielno i Sędziszów przyczyniały się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Gmina Jędrzejów tworzyła centra integracji społecznej.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów lokalnych nie przyczynił się do wspierania rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Gmina Sędziszów działała aktywnie w obszarze monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych powiatu jędrzejowskiego nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

W ramach gminnego programu żadna z gmin nie realizowała działań na rzecz rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat kazimierski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Każdy z samorządów realizował działania mające na celu wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej. Udział wzięło ponad 3 500 z 26 szkół. Najczęściej realizowano: programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji, zadania z zakresu pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Ponadto wspierano programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców.

Żaden z samorządów nie wspierał rekomendowanych programów profilaktycznych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gminy: Kazimierza Wielka i Skalmierz wspierały rozwój programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Wspierano:

- a) działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) programy profilaktyki selektywnej w miejscowościach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki),
- c) pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- d) programy obozów profilaktycznych.

Żaden z samorządów lokalnych powiatu kazimierskiego nie realizował rekomendowanych programów profilaktyki selektywnej.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Samorządy gminne z Kazimierzy Wielkiej, Skalmierza i Bejsce wspierały działania mające na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Gmina Kazimierza Wielka upowszechniała materiały informacyjno – edukacyjne i prowadziła kampanię edukacyjną. Samorząd skalbmierski współpracował z mediami. Z kolei gmina Bejsce prowadziła działania zgodne z zadaniami określonymi w art.2 ust.1-3 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Żaden z samorządów nie przyczyniał się do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Żaden z samorządów nie zwiększał dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Żaden z samorządów nie podejmował działań mających na celu zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Żaden z samorządów nie podejmował działań mających na celu zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów nie podejmował działań mających na celu wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Gminy: Kazimierza Wielka oraz Skalbierz prowadziły działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Gmina Skalbierz prowadziła działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Kierunek: Rozwój o konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Gmina Skalbierz przygotowała konferencję nt. rozwoju konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat kielecki

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

W większości gmin powiatu kieleckiego najczęściej wspieranymi działaniami były: programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji, programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców, oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży oraz inne działania, zgodne z zadaniami określonymi w art.2 ust.1-3 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Gmina Morawica jako jedyna w powiecie kieleckim wsparła program „Archipelag Skarbów”. Samorządy lokalne powiatu kieleckiego nie wspierały programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Chęciny jako jedyna w powiecie kieleckim wsparła najwięcej programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Należały do nich:

- a) wspieranie działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- c) wspieranie programów obozów profilaktycznych.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Najczęściej wymienianym działaniem wśród gmin powiatu kieleckiego było upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gminy Chęciny, Masłów, Zagnańsk i Raków brały czynny udział w działaniach sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Organizowały szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

W ramach gminnego programu zwiększenia dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków gmina Masłów jako jedyna w powiecie kieleckim udzieliła wsparcia na ten cel. Dotyczyło ono takich działań jak upowszechnianie informacji nt. placówek

i programów dla osób uzależnionych oraz realizowanie programów skierowanych do specyficznych grup odbiorców.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden z samorządów lokalnych nie przyczyniał się do zwiększania dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej samorząd gminy Chęciny jako jedyny w powiecie przyczyniał się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

W ramach gminnego programu gmina Chęciny jako jedyna w powiecie prowadziła działania, mające na celu wsparcie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków. Pomoc ta dotyczyła wspierania szkoleń w zakresie specjalisty terapii uzależnień i instruktora.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Gminy Raków i Mniów brały czynny udział w działaniach, dotyczących monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żaden samorządów lokalnych nie wspierał działań służących rozwojowi i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat grodzki Kielce

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

W gminie Kielce w 2014 roku w ramach gminnego programu wspierano programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji. W programach profilaktyki uniwersalnej uczestniczyło 15.818 osób z 80 szkół i 4 placówek systemu oświaty innych niż szkoły.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Samorząd lokalny miasta Kielce wspierał rozwój programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Realizował to poprzez następujące działania:

- a) wspieranie działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- c) wspieranie programów obozów profilaktycznych,
- d) wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grup ryzyka.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Samorząd lokalny miasta Kielce wspierał działania mające na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Samorząd lokalny miasta Kielce, w ramach gminnego programu przyczyniał się do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną, wspierał szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych oraz superwizje osób realizujących działania profilaktyczne.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Samorząd lokalny miasta Kielce nie wspierał działań służących zwiększeniu dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Na terenie miasta realizowano szkolenia w zakresie problematyki narkomanii oraz superwizje.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Samorząd lokalny miasta Kielce nie wspierał działań, mających na celu zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

W celu zmniejszenia marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych wspierano hostele i mieszkania readaptacyjne oraz centra integracji społecznej.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd lokalny miasta Kielce nie realizował działań dotyczących monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Samorząd gminy Kielce nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków w narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomani

Samorząd miasta Kielce nie wspierał żadnych działań mających na celu rozwój i konsolidację systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat konecki

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gminy powiatu koneckiego wspierały rozwój programów profilaktyki uniwersalnej. Najczęściej wspierano programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji oraz adresowane do rodziców. Ponadto wspierano oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Udział wzięło łącznie 6 853 osoby z 39 szkół, 10. innych placówek niż szkoły. Żaden z samorządów nie wspierał programów profilaktyki uniwersalnej.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gminy: Końskie, Radoszyce oraz Stąporków wspierały realizację profilaktyki selektywnej i wskazującej. Największą popularnością cieszyły się programy skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka. Ponadto, wspierano: działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy oraz programy obozów profilaktycznych. Tylko gmina Stąporków wsparła finansowo program Fred goes net.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gmina Końskie przyczyniała się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Działania realizowała poprzez:

- a) opracowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych,
- b) upowszechniania materiałów informacyjno – edukacyjnych,
- c) prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- d) działanie z zakresu współpracy z mediami.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną odbywało się w gminie Końskie i Słupia Konecka. Organizowano szkolenia w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, straży miejskiej.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

W zakresie leczenia, rehabilitacji, ograniczania szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej aktywność wykazały gminy: Końskie, Słupia Konecka oraz Stąporków. Wymienione gminy upowszechniały informacje nt. placówek i programów dla osób uzależnionych. Ponadto, gmina Końskie finansowała programy pomocy terapeutycznej oraz programy skierowane do specyficznych grup odbiorców.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden z samorządów lokalnych nie realizował działań mających na celu zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Gmina Końskie i Stąporków poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej przyczyniała się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden samorząd z terenu powiatu koneckiego nie wspierał rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Monitoring epidemiologiczny problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym prowadziła gmina Końskie oraz Słupia Konecka.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii prowadziła gmina Końskie.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żadna z gmin nie prowadziła działań mających na celu rozwój i konsolidację systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat opatowski

Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gmina Tarłów jako jedyna w powiecie opatowskim wsparła wszystkie programy profilaktyki uniwersalnej. Uczestniczyło w nich 140 osób z dwóch szkół. W pozostałych gminach najczęściej realizowano programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji, programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców oraz ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Żaden z samorządów lokalnych na terenie powiatu opatowskiego nie wspierał programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Tarłów jako jedyna w powiecie opatowskim wsparła najwięcej programów, sprzyjających rozwojowi programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Należały do nich:

- a) wspieranie działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- c) wspieranie programów obozów profilaktycznych,
- d) wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grupie ryzyka.

Najczęściej wymienianym działaniem, które realizowano na terenie powiatu opatowskiego była pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Najwięcej działań sprzyjających podnoszeniu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku zrealizowały gminy Iwaniska i Tarłów. Poza tym najczęściej realizowanym działaniem w innych gminach było upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gmina Ożarów brała czynny udział w działaniach sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Organizowała szkolenia na temat konstruowania programów profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Gminy Tarłów i Lipnik udzieliły wsparcia na rzecz upowszechniania informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej samorząd gminy Lipnik przyczyniał się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów lokalnych nie przyczynił się do wspierania rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Gmina Lipnik działała aktywnie w obszarze monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych powiatu opatowskiego nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Gmina Tarłów zadbała o rozwój i konsolidację systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat ostrowiecki

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gmina Ostrowiec Świętokrzyski wsparła następujące programy profilaktyki uniwersalnej:

- a) programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji,
- b) ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.

Programem zostało objętych 16 szkół. W programie udział wzięło 4 865 osób. Gmina Ćmielów udzieliła wsparcia na realizację programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji oraz na ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Gmina Kunów wsparła programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji. Program został zrealizowany w pięciu szkołach, wzięło w nim udział 100 osób. Programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji wsparła również gmina Bodzechów. Program zrealizowano na terenie trzech szkół, w programie uczestniczyło 562 osoby.

Gmina Waśniów wsparła programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców oraz ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Programem zostało objętych sześć szkół oraz dwie placówki systemu oświaty inne niż szkoły. W programie udział wzięło 879 osób. Ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży podobnie jak poprzednie gminy wsparła również gmina Bałtów. Gmina Ostrowiec Świętokrzyski udzieliła wsparcia na

realizację takich programów jak: Program Domowych Detektywów, Program Wzmacniania Rodziny 10-14 oraz Przyjaciele Zippięgo. Program Przyjaciele Zippięgo wsparła także gmina Bodzechów.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gminy Ostrowiec Świętokrzyski oraz Waśniów udzieliły wsparcia na pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Gmina Bałtów wsparła działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Takie gminy jak Waśniów i Ostrowiec Świętokrzyski wsparły upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii edukacyjnych. Oprócz tego gmina Ostrowiec wsparła działania z zakresu współpracy z mediami. Gmina Ćmielów udzieliła wsparcia na upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gmina Ostrowiec Świętokrzyski wsparła szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych. Były to szkolenia w zakresie profilaktyki narkomanii adresowane do pracowników pomocy społecznej, policji, straży miejskiej.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

W gminie Ostrowiec Świętokrzyski wspierano upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych. Gmina Bałtów wsparła działania, mające na celu upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych. Z kolei gmina Waśniów udzieliła wsparcia na realizację programów skierowanych do specyficznych grup odbiorców oraz na obozy i turnusy rehabilitacyjne.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden z samorządów gminnych powiatu ostrowieckiego nie wspierał działań mających na celu zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Gmina Ostrowiec Świętokrzyski w ramach gminnego programu wspomogła centra integracji społecznej, natomiast w gminie Waśniów udzielano świadczenia pomocy społecznej rodzinom, w których występuje problem narkomanii.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów gminnych powiatu ostrowieckiego nie wspierał działań dotyczących rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd gminy Waśniów jako jedyny w powiecie zbierał i analizował dane epidemiologiczne dotyczące narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Samorząd gminy Waśniów zbierał dane statystyczne nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

W żadnej z gmin powiatu ostrowieckiego nie wspierano działań związanych z rozwojem i konsolidacją systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat pińczowski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

W ramach wspierania rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej gmina Działoszyce realizowała programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji oraz programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców. Z kolei gmina Kije oraz Michałów wspierały ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Łącznie udział wzięło 408 osób z 7 szkół. Żaden z samorządów nie wspierał rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Żaden z samorządów nie realizował programów profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Na terenie powiatu pińczowskiego wyłącznie gmina Michałów przyczyniała się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Zadanie realizowała poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Żaden z samorządów nie wspierał programów sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Gmina Michałów przyczyniała się do zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Zadanie realizowała poprzez upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden z samorządów nie wspierał programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Żaden z samorządów nie podejmował działań mających na celu zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów nie wspierał działań mających na celu rozwój zawodowy pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Żaden z samorządów nie podejmował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów nie wspierał działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój o konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żaden z samorządów nie podejmował ww. działań.

Powiat sandomierski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gmina Sandomierz wsparła programy profilaktyki uniwersalnej. Należały do nich:

- a) programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji,
- b) programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców,
- c) oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.

Uczestniczyło w nich ponad 2 000 osób z siedmiu szkół oraz dwóch pałcówek systemu oświaty innych niż szkoły. W pozostałych gminach najczęściej realizowano programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców oraz wspierano oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Samorząd gminy Sandomierz jako jedyny w powiecie sandomierskim udzielił finansowego wsparcia na realizację programu Archipelag skarbów. Żaden z samorządów gminnych powiatu sandomierskiego nie udzielił wsparcia na realizację programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Sandomierz wspierała działania mające na celu udoskonalenie programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Działania te dotyczyły :

- a) wspierania działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,

- b) udzielania pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- c) wspierania innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grupie ryzyka.

Pozostałe gminy najczęściej wspierały rozwój programów profilaktyki selektywnej i wskazującej poprzez pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gminy Sandomierz i Klimontów przyczyniły się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Zrealizowały to poprzez takie działania jak:

- a) upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych,
- b) prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- c) działania z zakresu współpracy z mediami.

W pozostałych gminach najczęściej wymienianym działaniem było upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gmina Sandomierz udzieliła wsparcia na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Dokonała tego poprzez szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych oraz superwizje osób realizujących działania profilaktyczne.

Poza tym gminy Klimontów i Wilczyce wsparły szkolenia w zakresie profilaktyki narkomanii adresowane do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, straży miejskiej.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Gminy Sandomierz, Klimontów i Wilczyce przyczyniały się do zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie

i uzależnionych od narkotyków. Gminy zrealizowały to poprzez upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden samorząd lokalny nie przyczyniał się do zwiększania dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej samorząd gminy Sandomierz i Wilczyc przyczyniał się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Samorząd gminy Sandomierz przyczynił się do wspierania rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków poprzez superwizje. Z kolei w gminie Wilczyce wsparcie polegało na szkoleniu w zakresie problematyki narkomanii dla innych grup zawodowych.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd gminy Klimontów i Wilczyce działał aktywnie w zakresie monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii

Żadna z gmin powiatu sandomierskiego nie monitorowała postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żaden z samorządów nie wspierał rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat skarżyski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Największą liczbę programów profilaktyki uniwersalnej zrealizowała gmina Skarżysko – Kamienna. Uczestniczyło w nich 830 osób z 12 szkół. W pozostałych gminach najczęściej realizowano programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji. Uczestniczyło 9 szkół i ok. 390 osób. Gmina Skarżysko - Kamienna wspierała program Archipelag skarbów. Uczestniczyły w nim 2 szkoły i ok. 308 osób. Żaden z samorządów lokalnych nie wspierał finansowo programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Skarżysko - Kamienna wspierała działania mające na wspieranie programów profilaktyki selektywnej i wskazującej. Działania opierały się na:

- a) wspieraniu działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) wspieraniu programów wczesnej interwencji FreD oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna,
- c) pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- d) wspieraniu programów obozów profilaktycznych,
- e) wspieraniu innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grup ryzyka.

Gmina Skarżysko – Kamienna wspierała finansowo program Fred goes net. Programem zostało objęte 32 osoby.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Wyłącznie gmina Skarżysko – Kamienna przyczyniała się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Działania realizowała poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gmina Łączna oraz Bliżyn brały czynny udział w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną. Oba samorzady przygotowały szkolenia w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do pracowników pomocy społecznej, policji, straży miejskiej. Ponadto gmina Bliżyn wspierała: szkolenia na temat konstruowania programów profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych oraz superwizje osób realizujących działania profilaktyczne.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Gmina: Skarżysko – Kamienna, Suchedniów oraz Bliżyn poprzez upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych zwiększały dostępność i pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden samorząd lokalnych nie przyczyniał się do zwiększania dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek. Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Poprzez udzielenie świadczeń pomocy społecznej samorząd Skarżyska - Kamiennej przyczyniał się do zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żaden z samorządów nie wspierał rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd gminny z Suchedniowa wykazywał inicjatywę w zakresie monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Gmina Łączna monitorowała postawy społeczne nas temat problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój o konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Żaden z samorządów nie wspierał rozwoju konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat starachowicki

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gminy Mirzec i Brody wsparły rozwój programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji. Odbyło się to na terenie 17 szkół, a w zajęciach wzięło udział 671 osób. Gmina Starachowice udzieliła wsparcia na rzecz rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej, łącznie w 11 szkołach. Ponadto gmina Brody wspierała ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Żadna z gmin nie udzieliła finansowego wsparcia na rzecz rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Starachowice realizowała takie działania jak: wspieranie działalności profilaktyczno-wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych; wspieranie programu wczesnej interwencji Szkolna Interwencja Profilaktyczna; pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Programy profilaktyki selektywnej i wskazującej realizowała również gmina Brody. Była to działalność profilaktyczno – wychowawcza świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych. Gmina Starachowice udzieliła wsparcia finansowego na rzecz realizacji programu Fred goes net natomiast pozostałe gminy nie realizowały rekomendowanych programów profilaktycznych w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gmina Starachowice wsparła takie działania poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych. Z kolei gmina Brody podejmowała działania z zakresu współpracy z mediami.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Wyłącznie gmina Starachowice wsparła szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Gmina Starachowice wsparła następujące zadania: finansowanie programów pomocy terapeutycznej, upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych oraz programy skierowane do specyficznych grup odbiorców.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żadna z gmin nie udzieliła wsparcia na rzecz zwiększenia dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

W ramach gminnego programu żadna z gmin nie udzieliła wsparcia, mającego na celu zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwi oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

W ramach gminnego programu żadna z gmin nie udzieliła wsparcia na rzecz rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorządy Starachowic oraz Brodów zbierały dane epidemiologiczne nt. narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gmin nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

W ramach gminnego programu żadna z gmin nie realizowała działań na rzecz rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Powiat staszowski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Gmina Bogoria jako jedyna spośród wszystkich gmin powiatu staszowskiego udzieliła wsparcia na wszystkie działania rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej. Program został zrealizowany w pięciu szkołach, a udział w programie wzięło ok.1 000 osób. Gmina Oleśnica udzieliła wsparcia na realizację programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji oraz na ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Program został zrealizowany w trzech placówkach systemu oświaty innych niż szkoły. Udział w programie wzięło 120 osób. Te same działania tj. programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji oraz ofertę pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży wsparła również gmina Połaniec. Program odbył się na terenie czterech szkół. Udział w programie wzięło 2 700 osób. Podobne działania wsparła także gmina Rytwiany. Program odbył się na terenie trzech szkół i objętych nim zostało 150 osób. Natomiast gmina Staszów udzieliła wsparcia na realizację oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Program został zrealizowany na terenie ośmiu szkół, a w programie wzięło udział 192 osoby. Gmina Łubnice udzieliła wsparcia na realizację programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji. Programem objęte zostały dwie szkoły, a udział w programie wzięło 83 osoby.

Samorząd lokalny gminy Połaniec udzielił finansowego wsparcia na realizację takich programów jak: Archipelag skarbów oraz Szkoła dla Rodziców i Wychowawców. Żaden z samorządów gminnych powiatu staszowskiego nie udzielił wsparcia na program Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gmina Oleśnica zrealizowała takie działania jak: pomoc psychologiczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy; wspieranie programów obozów profilaktycznych oraz wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grupie ryzyka. Z kolei gmina Połaniec wsparła działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych. Realizowała programy wczesnej interwencji FreD goes net, Szkolna Interwencja Profilaktyczna oraz pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Gmina Rytwiany wsparła organizację obozów profilaktycznych.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gmina Bogoria przyczyniała się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku, poprzez:

- a) upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych,
- b) prowadzenie kampanii edukacyjnych,

Działanie dotyczące prowadzenia kampanii edukacyjnych wsparła również gmina Oleśnica.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Gmina Bogoria oraz Oleśnica wsparły szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych oraz szkolenia w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do pracowników pomocy społecznej, policji, straży miejskiej.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Takie gminy jak Bogoria i Połaniec wsparły działanie związane z upowszechnianiem informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

W żadnej z gmin powiatu staszowskiego nie wspierano działań, mających na celu zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

W ramach gminnego programu, dotyczącego zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwi oraz osób uzależnionych, gmina Oleśnica wsparła udzielanie świadczeń pomocy społecznej, natomiast gmina Staszów wsparła centra integracji społecznej.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

Żadna z gmin powiatu staszowskiego nie udzieliła wsparcia w kierunku rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach, prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Samorząd gminy Bogoria zbierał i analizował dane epidemiologiczne dotyczące problemów narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów gminnych powiatu staszowskiego nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Gmina Bogoria udzieliła wsparcia na rzecz rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Powiat włoszczowski

Obszar I. Profilaktyka

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej

Wśród programów profilaktyki uniwersalnej największym zainteresowaniem cieszyły się programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji. Równie popularne były programy dotyczące oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Żaden z samorządów lokalnych nie przeznaczył środków finansowych na wsparcie programu Unplugged.

Kierunek: Wspieranie rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej

Gminy Kluczewsko, Radków i Secemin zrealizowały działania, dotyczące pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy. Oprócz tego gmina Kluczewsko wsparła programy skierowane do dzieci i młodzieży w grupie ryzyka. Z kolei gmina Krasocin wsparła działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych.

Kierunek: Wspieranie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Gmina Włoszczowa wsparła:

- a) opracowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych,
- b) upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Gminy Kluczewsko i Krasocin przyczyniały się do podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku. Robiły to poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Kierunek: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną

Żaden z samorządów lokalnych nie prowadził działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Kierunek: Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Gminy Kluczewsko i Radków wsparły działanie mające na celu upowszechnianie informacji nt. placówek i programów dla osób uzależnionych.

Kierunek: Zwiększenie dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Żaden samorząd lokalny nie przyczyniał się do zwiększania dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Kierunek: Zmniejszanie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Żadna z gmin powiatu włoszczowskiego nie udzieliła wsparcia na realizację działań służących zmniejszeniu marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Kierunek: Wspieranie rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

W ramach gminnego programu gmina Kluczewsko wsparła szkolenia w zakresie problematyki narkomanii dla różnych grup zawodowych.

Obszar III. Badania i monitoring

Kierunek: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym

Żaden z samorządów poszczególnych gmin nie podjął działań w kierunku monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Monitorowanie postaw społecznych nas temat problemu narkotyków i narkomanii

Żaden z samorządów poszczególnych gmin nie zbierał danych statystycznych nt. reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

Kierunek: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii

Gmina Krasocin jako jedyna w powiecie włoszczowskim aktywnie działała w kierunku wdrażania i prowadzenia monitoringu.

Zbiornicze informacje nt. realizacji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428) w poszczególnych województwach oraz wykaz programów rekomendowanych zamieszczone zostały na stronie internetowej Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

1.2. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach w 2015 r.²

Uzależnienie od narkotyków powoduje nieobliczalne szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Szczególnie dotyczy to dzieci i młodzieży. Rozwój technologiczny powoduje łatwiejszy dostęp młodych ludzi do substancji psychoaktywnych i środków odurzających. W związku z powyższym niezwykle istotne jest prowadzenie wielokierunkowych działań profilaktycznych na wszystkich etapach edukacji szkolnej.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona m.in. przez program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym. Tworzy on spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania oraz programem wychowawczym szkoły. Szkolne programy profilaktyki opracowywane są przez pedagogów/psychologów szkolnych, w większości przypadków przy pomocy zespołu powołanego przez dyrektora szkoły. Poprzedzane są wnikliwą diagnozą sytuacji wychowawczej i zachowań uczniów poprzez badania ankietowe, analizę zapisów w dziennikach pedagoga/psychologa szkolnego, rozmowy z rodzicami/opiekunami i wychowawcami klas, a także dane np. z poradni psychologiczno-pedagogicznych. W szkołach organizuje się pomoc psychologiczno - pedagogiczną oraz prowadzi edukację prozdrowotną i promocję zdrowia psychicznego ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania uzależnieniom.

W przypadkach kryzysowych, w szczególności używania, posiadania czy rozprowadzania narkotyków, szkoły mają obowiązek podejmować działania interwencyjne polegające na powiadamianiu rodziców i policji o takich sytuacjach. Szkoły opracowują, zgodnie ze statutem, strategię działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych, która uwzględnia m.in. procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi wraz z zadaniami osób interweniujących oraz sposób współdziałania szkoły ze służbą zdrowia i policją. Oprócz pedagoga szkolnego ogromną rolę do spełnienia mają wychowawcy klas, którzy prowadzą z klasami szeroko zakrojone działania profilaktyczne różnymi strategiami. Do współpracy włączają również samą młodzież, która w ramach Samorządu Uczniowskiego przeprowadza różne działania aktywizujące rówieśników i promujące zdrowy styl życia (gazetki, konkursy, happeningi, pomoc indywidualna kolegom i inne).

Działania podejmowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki, w tym szczególnie zapobieganiu narkomanii, w szkołach

² Dane i informacje przesłane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach

i placówkach województwa świętokrzyskiego były prowadzone na wielu płaszczyznach. Dla realizacji tych zadań Kuratorium Oświaty podejmowało ścisłą współpracę z różnymi podmiotami w celu uzyskania najlepszych efektów w zakresie profilaktyki. Należały do nich: Wojewoda Świętokrzyski, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Kielcach, Komenda Wojewódzka i Miejska Policji w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Onkologii, Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, uczelnie wyższe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Okręgowy Inspektor Pracy.

W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego w obszarze działalności wychowawczej i profilaktycznej szkół przeprowadzono w okresie kwiecień - maj 2015 r. kontrolę 107 placówek (66 publicznych szkół podstawowych i 41 publicznych gimnazjów) pod kątem prawidłowości prowadzonych przez szkołę działań wychowawczych i zapobiegawczych wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem. Z analizy danych pozyskanych z arkuszy kontroli wynika, że:

- szkoły, w których rozpoznano rodziny zagrożone uzależnieniami ze względu na różne patologie, wprowadziły system wsparcia we współpracy z opieką społeczną, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, psychologiem, pedagogiem,
- w szkołach zauważa się tworzenie grup wsparcia dla nauczycieli w zakresie rozwiązywania spraw trudnych i udzielania pomocy dzieciom i nauczycielom,
- ankietowani rodzice potwierdzili działania szkoły w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych wśród dzieci zagrożonych uzależnieniem,
- szkoły prowadzą właściwe działania wychowawcze i zapobiegawcze opracowując przy tym dokument pod nazwą "Procedury bezpieczeństwa w szkole".

W terminie od 1 czerwca do 17 lipca 2015 r. przeprowadzony został monitoring działań profilaktycznych szkół z terenu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2014/2015. Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem ankiety on-line zamieszczonej na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach. Dane do wypełnienia formularza pochodziły z ewaluacji wewnętrznej oraz nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły nad realizacją programu profilaktyki w szkole. W monitoringu udział wzięło 309 szkół podstawowych, 148 gimnazjów i 106 szkół ponadgimnazjalnych. Badanie m.in. dotyczyło doświadczeń dzieci i młodzieży z dopalaczami i kontaktu z narkotykami.

Podczas narad inauguracyjnych nowego roku szkolnego 2015/2016 dla przedstawicieli organów prowadzących i dyrektorów szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach i Sanepidu przedstawili informacje nt. dystrybucji dopalaczy oraz zagrożeń dla zdrowia i życia będących skutkami ich zażywania.

Kuratorium Oświaty w Kielcach wspierało dyrektorów szkół i nauczycieli w realizacji zadań profilaktycznych poprzez organizację:

- szkoleń w ramach wojewódzkich zadań edukacyjnych Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty np. „Jak rozwiązywać trudne sytuacje wychowawcze w klasie i w szkole?”. Szkolenie dotyczyło szeroko rozumianych działań profilaktycznych szkoły. W ww. formie doskonalenia zawodowego wzięło udział 120 nauczycieli;
- szkoleń: „Narkotyki i dopalacze w szkole XXI wieku” i „Zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży” (wspólnie ze Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach). W szkoleniach wzięło udział 58 nauczycieli;
- konkursów np. na scenariusze zajęć profilaktycznych na temat przeciwdziałania zażywaniu dopalaczy o nagrodę Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty skierowanego do nauczycieli oraz pracowników szkół/placówek oświatowych z terenu województwa świętokrzyskiego, konkursu na plakat o tematyce poświęconej profilaktyce dopalaczy „Stop dopalacom” przeznaczonego dla dzieci i młodzieży z województwa świętokrzyskiego uczęszczających do wszystkich typów szkół i placówek, konkursu na film pt. „Stop dopalaczom” dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

W związku z Rządowym Programem „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na lata 2014-2016 Świętokrzyski Kurator Oświaty zobowiązał dyrektorów szkół i placówek do uwzględnienia w szkolnych programach: wychowawczym i profilaktyki oraz innych działaniach realizowanych w szkołach/placówkach celu Programu „Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach”. Na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach w dziale „Bezpieczna szkoła” w zakładce „Rządowy Program „Bezpieczna i przyjazna szkoła” dostępny był formularz on-line (aktywny przez cały rok szkolny), za pośrednictwem którego zgłaszane były zrealizowane w szkołach/placówkach działania.

Wizytator Kuratorium Oświaty w Kielcach uczestniczył w pracach Komisji Konkursowej w konkursie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych zorganizowanym przez Wojewodę Świętokrzyskiego (w ramach ww. programu) na spot filmowy o charakterze profilaktycznym.

Kontynuowane są działania mające na celu wzmocnienie skuteczności systemu przeciwdziałania zjawiskom patologii wśród uczniów i młodzieży szkolnej poprzez zainicjowany w październiku 2013 r. w województwie świętokrzyskim ogólnopolski program profilaktyczny „Profilaktyka a Ty” (PaT). Kuratorium Oświaty w Kielcach wspólnie z Komendą Wojewódzka Policji w Kielcach 1 czerwca 2015 r. włączyło się w akcję Ogólnopolski Głos Profilaktyki połączoną ze społecznym zrywem "Wolnych Serc" służącą promowaniu mody na życie wolne od uzależnień.

Kuratorium Oświaty w Kielcach włącza się również aktywnie w:

- organizację Świętokrzyskich Dni Profilaktyki. Od kilku lat organizuje debatę młodzieżową poświęconą promowaniu stylu życia wolnego od używek i przemocy rówieśniczej,
- organizację Zlotu Szkół Promujących Zdrowie w ramach Festiwalu Zdrowia w Busku-Zdroju, w którym uczestniczą uczniowie wraz z opiekunami szkół/placówek województwa świętokrzyskiego należących do sieci Szkół Promujących Zdrowie.

W ramach działań profilaktycznych na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach znajdował się wykaz telefonów zaufania w województwie świętokrzyskim oraz dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka. Wszystkie aktualne informacje dotyczące szeroko rozumianej profilaktyki zamieszczane są w zakładce Aktualności - dział Edukacja zdrowotna i profilaktyka społeczna.

Podczas wizyt w szkołach wizytatorzy w trybie nadzoru pedagogicznego kontrolowali przestrzeganie prawa oświatowego w tym obowiązek szkół opracowania i realizowania szkolnego programu profilaktyki i podstawy programowej.

1.3. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w 2015 r.³

Oprócz działań ukierunkowanych bezpośrednio na zwalczanie przestępczości narkotykowej, policjanci świętokrzyscy prowadzali różnego rodzaju przedsięwzięcia na rzecz uświadamiania dzieci, młodzieży i osób dorosłych o konsekwencjach wynikających z nieprzestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.

Przykładowe przedsięwzięcia w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie woj. świętokrzyskiego:

➔ w dniu 22.06.2015 r. w m. Brody w powiecie starachowickim wspólnie ze Stowarzyszeniem „Bezpieczny powiat starachowicki” z udziałem terapeutów uzależnień

³ Dane i informacje przesłane przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach

ze Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach przeprowadzono warsztaty szkoleniowe m.in. z profilaktyki uzależnień dla policjantów, pedagogów, psychologów, terapeutów, przedstawicieli organizacji pozarządowych;

→ w dniu 15.07.2015 r. odbyło się spotkanie w Kuratorium Oświaty dot. przypadków zatrucia narkotykami, tzw. dopalaczami. Gdzie podjęto decyzję o prowadzeniu działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży korzystającej z różnych form letniego wypoczynku (półkolonie, kolonie, obozy) w okresie wakacyjnym oraz kontynuowania działań po rozpoczęciu roku szkolnego. Działania były prowadzone również z rodzicami uczniów na terenie placówek oświatowych. Tego samego dnia odbyło się także spotkanie w Wojewódzkiej Inspekcji Handlowej podczas którego uzgodniono przeprowadzenie wspólnych działań dot. wizytacji/kontroli w punktach sprzedaży dopalaczy. W wyniku tego w dniu 15.07.2015 r. polecono dyslokowanie policyjnych patroli w rejony punktów sprzedaży „dopalaczy”, a od 16.07.2015 r. objęcie stałym nadzorem prewencyjnym miejsc ich sprzedaży oraz bezpośrednio ich sąsiedztwo;

→ w dniu 20.07.2015 r. odbyło się spotkanie w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim z udziałem Wojewody Świętokrzyskiego oraz m.in. ze Świętokrzyskim Kuratorem Oświaty w Kielcach i Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach, podczas którego omówione zostały dotychczasowe działania dot. przeciwdziałania dopalaczom oraz zaproponowano podjęcie dalszych działań w celu ograniczenia tego zjawiska. W dniu 05.08.2015 r. polecono podległym jednostkom promowanie kampanii „Dopalacze kradną życie” oraz narzędzi przygotowanych na rzecz jej realizacji w postaci profilu na facebooku, mapy inicjatyw antydopalaczowych, a także materiału filmowego znajdującego się na stronie: www.policja.pl;

→ w dniu 06.08.2015 r. podczas posiedzenia Zespołu Zadaniowego ds. Koordynacji Działań Zewnętrznych na terenie woj. świętokrzyskiego, przekazano m.in. zadania dot. zwiększenia wnikliwości podczas ujawniania dopalaczy w kierunku ustalenia źródeł pochodzenia/zakupu tych środków;

→ jednym z działań było także przekazanie w dniu 06.08.2015 r. do Diecezji Kieleckiej apelu Policji świętokrzyskiej skierowanego do mieszkańców naszego województwa, informującego o zagrożeniu życia i zdrowia poprzez zażywanie dopalaczy z prośbą o jego odczytanie podczas Mszy Świętych oraz umieszczania na tablicach ogłoszeniowych, w gazetkach parafialnych i stronach internetowych;

→ w dniu 07.08.2015 r. w KWP w Kielcach odbyła się wideokonferencja z Komendantami Powiatowymi/Miejskim Policji woj. świętokrzyskiego na temat koordynacji działań

profilaktycznych w zakresie zagrożeń wynikających z zażywania dopalaczy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku na terenie województwa świętokrzyskiego. W spotkaniu uczestniczyli: Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach, Świętokrzyski Kurator Oświaty w Kielcach, Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach, Przedstawiciel Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach Policjanci KWP w Kielcach oraz pracownicy stacji sanitarno – epidemiologicznych z terenu woj. świętokrzyskiego. Uczestnicy wideokonferencji zapoznali się z:

- informacją Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty w Kielcach o podejmowanych i planowanych działaniach w miejscach wypoczynku;
- informacją Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach o podejmowanych i planowanych działaniach oraz możliwości współpracy z oddziałami stacji na terenie woj. Świętokrzyskiego;
- informacją na temat najważniejszych zagadnień, które należy omawiać podczas krótkich 20 min. spotkaniach z młodzieżą w miejscach wypoczynku.

Podczas spotkania zaprezentowano harmonogram działań kampanii edukacyjnej, pod nazwą „Trzeba zacząć od dorosłych” która wpisuje się w priorytety działań podejmowanych przez KGP pod nazwą „Dopalacze kradną życie”.

Opracowano i przesłano do KPP/KMP trzy wersje scenariuszy zajęć w zakresie przeciwdziałania dopalaczom do prowadzenia przez policjantów dla uczniów: klas V i VI, klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dla rodziców i nauczycieli.

➔ w ramach kampanii „Dopalacze kradną życie” policjanci z Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w dniach od 24 do 26 sierpnia 2015 roku uczestniczyli w cyklu 6 narad inauguracyjnych nowego roku szkolnego 2015/2016. W spotkaniach uczestniczyli dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz wszystkich typów placówek oświatowych z woj. świętokrzyskiego. Łącznie we wszystkich naradach wzięło udział 930 osób. W trakcie spotkań policjanci przedstawiali logo kampanii, omawiali jej cele i prezentowali spot odnoszący się do zagrożenia dopalaczami. Ponadto poruszali zagadnienia związane z niebezpieczeństwem zażywania dopalaczy i zadania do wspólnej realizacji w ramach lokalnej kampanii edukacyjnej pn. ”Trzeba zacząć od dorosłych”;

➔ podczas prowadzonych działań profilaktycznych w związku z ograniczeniem zjawiska zażywania „dopalaczy” świętokrzyscy policjanci od 31.07.2015 r. do 31.12.2015 r. na terenie woj. świętokrzyskiego przeprowadzili łącznie 950 spotkań z udziałem 64.000 uczestników

(dzieci, młodzież, dorośli). Ponadto o zrealizowanych działaniach umieszczano informacje na policyjnych stronach internetowych oraz przekazywano lokalnym mediom – łącznie 445;

➔ w ramach prowadzonych szkoleń dot. problematyki narkotykowej dla osób dorosłych wykorzystywana jest walizka z atrapami narkotyków „Drug box”. Aktualnie w garnizonie świętokrzyskim są 4 takie walizki tj. w: KWP w Kielcach, KPP w Busku-Zdroju, KPP w Ostrowcu Świętokrzyskim i KPP w Staszowie. Korzystano z niej m.in.:

- w dniu 14.05.2015 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sitkówce-Nowinach, gdzie przeprowadzono warsztaty z zakresu profilaktyki narkotykowej dla pracowników pomocy społecznej oraz pedagogów i psychologów szkolnych zatrudnionych w placówkach oświatowych na terenie gminy Sitkówka-Nowiny. W zajęciach wzięło udział 19 osób;
- w dniu 20.05.2015 r. w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy, gdzie przeprowadzono dwa szkolenia z zakresu profilaktyki narkotykowej dla pielęgniarek i lekarzy. W zajęciach wzięły udział łącznie 32 osoby;
- w dniu 27.10.2015 r. w Zespole Szkół w Kostomłotach Drugich, gdzie przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli z zakresu profilaktyki narkotykowej. W zajęciach wzięło udział 67 nauczycieli.

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach w swoich działaniach wysuwa na pierwszy plan realizację zadań, polegających na zwiększeniu skuteczności zwalczania przestępczości narkotykowej oraz podejmuje i promuje profilaktykę ograniczającą zjawisko narkomanii. Zdarzenia kryminalne dotyczące tego obszaru są poddawane bieżącej analizie w celu wypracowania nowych metod i podniesienia efektywności prowadzonych działań. W podejmowanych przedsięwzięciach ważną rolę odgrywa współpraca międzyinstytucjonalna pomiędzy podmiotami realizującymi zadania w powyższym zakresie na terenie woj. świętokrzyskiego.

1.4. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi

W ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118), oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w Departamencie Ochrony Zdrowia przeprowadzono otwarty konkursy ofert w zakresie zwalczania narkomanii.

Na wsparcie realizacji zadań publicznych przeznaczono kwotę 45 000,00 zł., dzięki czemu organizacje pozarządowe wykonały następujące działania:

➔ **zadanie 1:** „Wspieranie programów edukacyjno – szkoleniowych skierowanych do dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym oraz rodzinnym z zakresu profilaktyki uzależnień”. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” ul. Karczówkowska 36, 25 – 711 Kielce.

Stowarzyszenie w ramach udzielonej dotacji przeprowadziło 190 godzin warsztatów dotyczących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych oraz HIV/AIDS. W zadaniu uczestniczyło 225 osób w wieku 7 - 19 lat (podopieczni Klubów Wolna i Młode Strefa w Kielcach, Chmielniku, Miedzianej Górze, Mniowie oraz Pierzchnicy);

➔ **zadanie 2:** „Kompleksowe działania profilaktyczne obejmujące prowadzenie i wspieranie działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii mających na celu ograniczenie szkód zdrowotnych osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i ich bliskich”. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „PRO” ul. Jana Kochanowskiego 7/16, 25-384 Kielce oraz Stowarzyszenie „Pro Civitas” w Piekoszowie, ul. Częstochowska 103, 26-065 Piekoszów.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „PRO” dzięki wsparciu finansowemu zorganizowało szkolenia skierowane do osób zajmujących się profilaktyką m.in. nauczycieli, przedstawicieli GKRPA. Przeprowadzonych zostało 6 szkoleń trwających po 12 godzin dydaktycznych, z zakresu wiedzy nt. problemów wynikających ze stosowania i nadużywania: narkotyków, dopalaczy, hazardu i internetu. Uczestnicy nabywali umiejętności samodzielnego prowadzenia warsztatów profilaktycznych. W spotkaniach skorzystało 89 osób.

Stowarzyszenie „Pro Civitas” w Piekoszowie, w ramach dotacji utworzyło na terenie powiatu kieleckiego ziemskiego i grodzkiego oraz ostrowieckiego, skarżyskiego i starachowickiego punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych, współuzależnionych

i zagrożonych uzależnieniem. Udzielono 120 porad prawnych i ogólnie – informacyjnych, 120 godzin – porad psychologicznych oraz przeprowadzono 5 spotkań edukacyjno – wspierających dla beneficjentów projektu. Liczba osób, która skorzystała ze wsparcia wyniosła 150 osób;

➔ **zadanie 3:** „Podniesienie kompetencji zawodowych grup zajmujących się profilaktyką, leczeniem, rehabilitacją bądź wsparciem osób uzależnionych, współuzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem, a także osób realizujących działalność profilaktyczną i readaptacyjną”. Realizatorami tego zadania były trzy stowarzyszenia: Stowarzyszenie Bezpieczny Powiat Starachowice, ul. Armii Krajowej 27, 27-200 Starachowice, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” ul. Karczówkowska 36, 25 – 711 Kielce oraz Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji LUTA.

Dofinansowanie działania Stowarzyszenia Bezpieczny Powiat Starachowice umożliwiło przeprowadzenie szkolenia dla 35 osób z terenu województwa świętokrzyskiego (przedstawiciele policji i nauczyciele). Podczas szkolenia poruszano tematykę cyberprzemocy, dopalaczy oraz narkotyków. Został opracowany spot edukacyjny wspierający działania z zakresu profilaktyki. Ponadto w szkoleniach pt. Dbamy o jakość” dokonano spotkań z rodzicami i uczniami. Spotkania organizowano w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Udział wzięło 23 000 osób.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w ramach projektu przeprowadziło kurs z zakresu terapii zajęciowej, który przeznaczony był dla kadry Klubów Wolna i Młoda Strefa – 15 osób (wychowawcy/kierownicy). Kurs obejmował 160 h. Kadra nabyła następujące umiejętności: nawiązywania i utrzymywania kontaktu psychoterapeutycznego z podopiecznymi, planowania indywidualnego i grupowego programu terapii. Dodatkowo kadra nabyła umiejętności wykonywania wraz z klubowiczami podczas zajęć terapeutycznych prac rękodzielniczych np. wikliniarskich, czy krawieckich. W trakcie zajęć uczestnicy poznali również podstawy języka migowego.

Celem zadania realizowanego przez Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji LUTA było zrealizowanie superwizji dla zespołu Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży Luta. W 28 godzinach superwizji udział wzięło 9 pracowników placówki (instruktorów i specjalistów terapii uzależnień).

1.5. Działania edukacyjno – informacyjne podejmowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki narkomanii

W 2015 r. zrealizowano szereg działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym tj.:

➔ na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118), Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wspieranie realizacji zadań publicznych w zakresie zwalczania narkomanii. Na ten cel przeznaczono 45 000,00 zł;

➔ wypożyczano walizkę „Drug - Box” zawierającą atrapy narkotyków. Walizka była wykorzystywana jako narzędzie dydaktyczne na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach dotyczących tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, z których skorzystało około 300 osób. Walizka „Drug - Box” była wypożyczana 8 razy przez: placówki oświatowe, organizacje pozarządowe z terenu całego województwa oraz Areszt Śledczy;

➔ dystrybuowano materiały edukacyjne dotyczące zjawiska narkomanii i dopalaczy, których odbiorcami byli: Zakład Karny w Pińczowie, Policja, Areszt Śledczy, organizacje pozarządowe, szkoły;

➔ na stronie internetowej tut. Urzędu utworzono bazę podmiotów świadczących usługi w zakresie leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w 2015 roku;

➔ uczestniczono w seminarium dla trenerów i realizatorów programu Unplugged, którego organizatorami byli: Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Celem spotkania była wymiana informacji i doświadczeń z wdrażania programu w szkołach, omawianie przebiegu realizacji szkoleń dla nauczycieli, jak również omawianie sukcesów i trudności występujących podczas realizacji programu oraz wypracowaniu strategii działań związanych z wdrażaniem programu w szkołach we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego;

➔ uczestniczono w spotkaniach Zespołu ds. Rodziny i Uzależnień, które poświęcone było problematyce zażywania dopalaczy;

➔ upowszechniono materiały informacyjno – edukacyjne kampanii „Narkotyki – Dopalacze” wśród z gmin województwa z prośbą o rozpowszechnienie w placówkach w których są prowadzone działania profilaktyczne przeciwdziałające uzależnieniom;

➔ uczestniczono w „Małopolskiej Konferencji Profilaktyki Zdrowia”, która była zorganizowana w ramach Małopolskich Dni Profilaktyki Zdrowia w Krakowie. Konferencja poświęcona była tematyce budowania efektywnych programów profilaktycznych oraz prezentacji dobrych praktyk w Polsce;

- ➔ wspólnie z Wojewódzką Komendą Policji przygotowano konferencję pn. „Trzeba zacząć od dorosłych”. Adresatami spotkania byli przedstawiciele placówek oświatowych, stacji sanitarno – epidemiologicznych oraz policji z województwa świętokrzyskiego. Spotkanie dotyczyło prezentacji działań podejmowanych w ramach zapobiegania zjawisku narkomanii wśród młodzieży. Podczas konferencji zaprezentowano wyniki badań dotyczące używania substancji psychoaktywnych oraz przeprowadzony został wykład pt. „Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież Województwa Świętokrzyskiego w 2015 r. wyniki badań ESPAD”;
- ➔ upowszechniono wśród kierowców informacje o kampanii edukacyjnej pn. „Po narkotykach rozum wysiada”;
- ➔ opracowano i upowszechniono raport pt. „Monitorowanie problemów narkotykowych w województwie świętokrzyskim w 2014 r.”;
- ➔ przygotowano spotkania świętokrzyskiego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS, którego celem było opracowanie Harmonogramu realizacji zadań Województwa Świętokrzyskiego na 2016 r. w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS;
- ➔ zrealizowano badania Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną Raport z Badań Ankietowych Zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych W Szkołach ESPAD.

1.6. Realizacja Programu Wczesnej Interwencji „FreD Goes Net” oraz Programu Terapeutycznego „Candis”

Na terenie województwa świętokrzyskiego 6 jednostek realizuje Program Profilaktyki Selektywnej „FreD Goes Net” są to: Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym KUŹNIA z Ostrowca Świętokrzyskiego, „Zdrowa Szkoła” Stowarzyszenie Nauczycieli w Starachowicach, Stowarzyszenie Terapeutów i Osób Wspierających w Morawicy, NZOZ Nadzieja Rodzinie z Mniowa, Stowarzyszenie Pomocy ARKA NOEGO ze Skarżyska – Kamiennej oraz Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” z Kielc⁴.

⁴ narkomania.gov.pl, [08.02.2016]

Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” w Starachowicach⁵

W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin z porad skorzystało 60 osób. W programie Fred goes net udział wzięli uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych oraz z gimnazjum, łącznie w 6 grupach 60 osób. Z poradnictwa rodzinnego skorzystało 20 rodzin (30 osób) (216 godzin). Grupą wsparcia dla rodziców objęto 7 osób. Zajęcia informacyjno – edukacyjne przeprowadzono w 8 szkołach dla około 500 osób.

Z programu CANDIS w stowarzyszeniu „Zdrowa Szkoła” skorzystało 5 osób.

W Stowarzyszeniu pracuje psycholog oraz 3 specjalistów terapii uzależnień, z czego dwie osoby to trenerzy programu FreD oraz programu Candis.

1.7. Profilaktyczna działalność Aresztu Śledczego w Kielcach⁶

W strukturę Aresztu Śledczego w Kielcach wchodzi cztery działy, w których realizowane są oddziaływania wobec osób uzależnionych oraz zażywających środki odurzające, mianowicie: Dział Ochrony, Dział Penitencjarny, Dział Terapeutyczny dla Skazanych z Niepsychotycznymi Zaburzeniami Psychicznymi lub Upośledzonych Umysłowo oraz Dział Terapeutyczny dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych. Z uwagi na odmienną specyfikę poszczególnych działów, oddziaływania te mają odmienny charakter.

W 2015 roku Areszt Śledczy podejmował działania wynikające z Krajowego i Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, polegające m.in. na:

1. współpracy z pełnomocnikiem Wojewody Świętokrzyskiego ds. uzależnień celem poszerzenia kwalifikacji personelu O.T dla skazanych uzależnionych i uzyskania pomocy dydaktycznej;
2. uczestnictwie w Świętokrzyskich Dniach Profilaktyki;
3. kontynuowaniu współpracy z uczelniami wyższymi (praktyk zawodowych dla studentów);
4. kontynuowaniu przez personel oddziału terapeutycznego dla skazanych uzależnionych od narkotyków współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi z terenu Kielc i okolic.

Celem tej współpracy było:

- a) prowadzenie oddziaływań profilaktycznych dotyczących szkodliwości zażywania środków psychoaktywnych, kierowanych do młodzieży szkolnej;

⁵ Dane przesłane przez Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” w Starachowicach

⁶ Informacje przesłane przez Areszt Śledczy w Kielcach

- b) profilaktyka przestępczości, której celem jest nabycie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych dotyczących pierwszych oznak demoralizacji u młodzieży w okresie dorastania przez nauczycieli, pedagogów szkół średnich;
- c) prowadzenie oddziaływań readaptacyjnych, których odbiorcami są pacjenci OT – podczas spotkań z młodzieżą szkolną oraz nauczycielami, skazani mają możliwość zaprezentowania zmiany, jaka zaszła w ich świadomości odnośnie wpływu narkotyków na wszystkie dziedziny życia oraz zmiany w systemie wartości, co podnosi ich poczucie własnej wartości, wszystko to wpływa pozytywnie na utrzymanie abstynencji, a tym samym życie w trzeźwości po wyjściu na wolność.

W 2015 roku w 14 spotkaniach na terenie jednostki, uczestniczyło 288 uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 21 opiekunów (nauczyciele, pedagodzy).

II. Realizacja priorytetu II – leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.

W rozdziale zostały zaprezentowane różnorodne działania podmiotów zajmujących się leczeniem osób szkodliwie używających lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych w obszarze profilaktyki: uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Zebrane dane pochodzą z: Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Kielcach, Ośrodka Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”, Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano”, Hostelu „Rivotort”, Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Ośrodka dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Paługach, Poradni Leczenia Uzależnień w Starachowicach oraz Aresztu Śledczego w Kielcach.

2.1. Wykonanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych⁷

Realizacja świadczeń zdrowotnych w 2015 r. w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w woj. świętokrzyskim udzielana była w trybie opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej. Tabela nr 1 dostarcza wiedzy na temat:

- podmiotów leczniczych, które przedmiotowe świadczenia oferowały;
- zakontraktowaną liczbę świadczeń;
- zrealizowaną liczbę świadczeń;
- zakontraktowaną wartość świadczeń;
- zrealizowaną wartość świadczeń.

Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol odnotowano w Ośrodku Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych „San Damiano” – Chęciny (142 792,00 zł).

Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych odnotowano w Ośrodku Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej (876 966,40 zł).

Największą zakontraktowaną liczbę świadczeń w zakresie świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu odnotowano w Ośrodku Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” – Chęciny (208 537,60 zł).

⁷ Dane i informacje przesłane przez NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Tabela 1. Realizacja świadczeń zdrowotnych udzielonych w trybie stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres siedziby	Zakres świadczeń - nazwa	Zakontraktowane liczba	Zakontraktowane wartość	Realizacja liczba*	Realizacja wartość*
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	5 865,00	46 920,00 zł	5 704,00	45 632,00 zł
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	61 474,00	491 792,00 zł	65 793,00	526 344,00 zł
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	21 229,00	169 832,00 zł	24 776,00	198 208,00 zł
4	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "San Damiano" - Chęciny	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	14 018,00	112 144,00 zł	17 849,00	142 792,00 zł
5	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "San Damiano" - Chęciny	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	13 098,00	104 784,00 zł	26 067,20	208 537,60 zł
6	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "San Damiano" - Chęciny	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	64 101,00	512 808,00 zł	67 127,00	537 016,00 zł
7	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	ul. Bednarska 3, Pińczów	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	6 598,00	52 784,00 zł	6 120,00	48 960,00 zł
8	Stowarzyszenie MONAR Hostel dla Osób Uzależnionych	Malików 150B, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	15 798,00	126 384,00 zł	16 379,20	131 033,60 zł
9	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	Luta 4, Końskie	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	98 739,00	789 912,00 zł	109 620,80	876 966,40 zł
10	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	Malików 150B, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	12 000,00	96 000,00 zł	16 448,00	131 584,00 zł
11	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Radomska 70, Starachowice	Program Leczenia Substytucyjnego	39 515,00	316 120,00 zł	41 269,00	330 152,00 zł

* – realizacja na podstawie danych przekazywanych przez świadczeniodawców

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Zestawienie ilości kadry pracującej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w woj. świętokrzyskim w 2015 r.

Tabela 2. Kadra pracująca z osobami uzależnionymi

Lp.	Kwalifikacje	Stopień specjalności	Ilość osób udzielających świadczeń
1.	Instruktor terapii uzależnień	w trakcie	2
2.	Instruktor terapii uzależnień	specjalista	2
3.	Lekarz-psychiatra	specjalista	5
4.	Lekarz-psychiatra	specjalista 1st.	1
5.	Lekarz-psychiatra	w trakcie	1
6.	Lekarz-psychiatra dzieci i młodzieży	specjalista	1
7.	Pedagog		3
8.	Pielęgniarka		8
9.	Psycholog	specjalista	4
10.	Psychoterapeuta	specjalista	2
11.	Psychoterapeuta	w trakcie	2
12.	Specjalista terapii uzależnień	w trakcie	8
13.	Specjalista terapii uzależnień	specjalista	24
RAZEM			63

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Z osobami uzależnionymi/szkodliwie używającymi substancji psychoaktywnych w 2015 r. pracowało łącznie 63 przedstawicieli różnych zawodów. Największą grupę zawodową stanowili specjaliści terapii uzależnień.

2.2. Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”⁸

W Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, będącej w strukturach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach, w roku 2015 przyjęto 102 pacjentów (92 mężczyzn i 10 kobiet). Podział wiekowy pacjentów jest następujący:

- 0-18 lat – 13 osób;
- 19-29 lat – 69 osób;
- ponad 30 lat – 20 osób.

⁸ Dane przesłane przez Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”

Łącznie udzielono 461 świadczeń, z czego 196 porad oraz 265 sesji psychoterapeutycznych. Ponadto prowadzona była terapia indywidualna dla rodzin osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Zatrudniony personel medyczny w Poradni Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych to: 1 lekarz, 1 pielęgniarka, 2 psychoterapeutów, 2 specjalistów terapii uzależnień.

Ponadto, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” prowadzi również 2 placówki całodobowe, gdzie odbywa się leczenie stacjonarne: Ośrodek dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach oraz Hostel dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach. W 2015 roku w Ośrodku przebywało 84 pacjentów (61 mężczyzn i 23 kobiety) w ramach 6 624 świadczeń (osobodni). Ilość pacjentów w poszczególnych przedziałach wiekowych:

- 18 lat – 42 osoby;
- 19-29 lat – 42 osoby;
- powyżej 30 lat - 0.

Specjaliści terapii uzależnień, psycholog oraz lekarz psychiatra zatrudnieni w Ośrodku udzielili łącznie 1 202 porady. W Hostelu przebywało 29 pacjentów (25 mężczyzn i 4 kobiety) w ramach 3 184 świadczeń (osobodni). Ilość pacjentów w poszczególnych przedziałach wiekowych:

- 0-18 lat - 0,
- 19-29 lat – 21 osób,
- powyżej 30 lat – 8 osób.

Hostel dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach realizował również program readaptacji społecznej.

Z punktu widzenia placówki skala narkomanii jest niepokojąco wysoka, co powoduje konieczność podejmowania dalszych działań profilaktycznych i leczniczych, jak również kontynuowania inicjatyw już istniejących. Corocznie wzrasta liczba osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami, co skutkuje wydłużającymi się kolejkami oczekujących na przyjęcie do naszych placówek ambulatoryjnych i stacjonarnych. Dominującymi, zażywanyymi substancjami psychoaktywnymi są obecnie dopalacze.

Ponadto roku 2015 Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” prowadziło 2 projekty, w ramach których przeprowadzone zostały warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Kielce:

1. „Realizowanie programów i warsztatów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom dla uczniów kieleckich szkół (dla min. 500 dzieci i młodzieży w cyklu min. 3 spotkań dla jednej klasy) w okresie 02.03.2015 – 30.11.2015. W ramach projektu przeprowadzono 68 warsztatów profilaktycznych dla 800 uczniów. Realizowane warsztaty: „Jak żyć aby pozostać w zgodzie ze sobą, jak rozpoznać techniki uzależnienia”; „Świadomy wybór – Stop narkotykom”; „Ty wybierasz, Ty decydujesz”; „Bezpiecznie w sieci”; „Bulimia/anoreksja jako uzależnienie behawioralne”.

2. „Prowadzenie zajęć profilaktycznych w kieleckich szkołach z zakresu przeciwdziałania narkomanii (dla min. 500 dzieci i młodzieży w cyklu min. 3 spotkań dla jednej klasy) w okresie 02.03.2015 – 30.11.2015. W ramach projektu przeprowadzono 68 warsztatów profilaktycznych dla 800 uczniów. Realizowane warsztaty: „Jak żyć aby pozostać w zgodzie ze sobą, jak rozpoznać techniki uzależnienia”; „ Świadomy wybór – Stop narkotykom”; „Ty wybierasz, Ty decydujesz”.

Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”⁹

1. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „Wspólnota” w Połańcu wynosiła 112 pacjentów (w tym 61 mężczyzn i 51 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 8 osób;
- od 19 do 29 lat: 20 osób;
- od 30 do 64 lat: 77 osób;
- powyżej 65 lat: 7 osób.

Udzielonych zostało 1028 porad.

2. Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” w Chęcinach wyniosła 259 osób (w tym mężczyzn: 119 i 140 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 35 osób;
- od 19 do 29 lat: 37 osób;
- od 30 do 64 lat: 173 osób;
- powyżej 65 lat: 14 osób.

Porad udzielono 1278 razy.

⁹ Dane przesłane przez Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”

3. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano” w Chęcinach wynosiła 202 pacjentów (w tym 54 mężczyzn i 148 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 10 osób;
- od 19 do 29 lat: 40 osób;
- od 30 do 64 lat: 139 osób;
- powyżej 65 lat: 13 osób.

W 2015 roku zostało udzielonych 1196 porad.

4. Liczba pacjentów w Ośrodku Leczenia Uzależnień Od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” w Chęcinach wynosiła 142 osoby (129 mężczyzn i 13 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 0 osób;
- od 19 do 29 lat: 112 osób;
- od 30 do 64 lat: 30 osób;
- powyżej 65 lat: 0 osób.

5. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Hostelu dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Rivotorto” wynosiła 23 pacjentów (w tym 19 mężczyzn i 4 kobiet).

Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień, Stowarzyszenie MONAR¹⁰

W roku 2015 do Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień zgłosiło się i podjęło terapię 250 osób z czego 180 osób to mężczyźni a 70 to kobiety.

70 osób to mężczyźni z poza Kielc w wieku do lat 18, 70 mężczyzn w wieku 19-29 z miasta, 20 mężczyzn w wieku 30-66 lat z miasta, 10 mężczyzn w tym samym przedziale wiekowym co poprzedni mieszkańcy wsi, 10 mężczyzn w wieku do 18 roku z miasta. Kobiety w wieku do 18 lat to 8 kobiet z miasta i 5 z poza 20 w wieku 19-29 mieszkanki miasta, 20 ze wsi, kobiety z miasta w wieku 30-66 10, ze wsi 7. Oprócz w/w nowych osób pracownicy Poradni pracowali z osobami, które podjęły terapię w latach poprzednich.

Pracownicy Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień w 2015 roku udzielili 4 500 porad pacjentom z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin. Pomoc otrzymały również osoby, które zgłaszały się w celu otrzymania

¹⁰ Dane i informacje przesłane przez Poradnię Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień, Stowarzyszenie MONAR

skierowania do stacjonarnego ośrodka leczenia uzależnień lub ośrodka detoksykacyjnego -wydano 32 takie skierowania.

Pracownicy Stowarzyszenia zaobserwowali wzrost ilości pacjentów młodych mających problemy prawne, wynikające z posiadania narkotyków. W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja wzrostowa ilości pacjentów mających problem z użytkowaniem dopalaczy, grami hazardowymi oraz uzależnieniami mieszanymi.

W Poradni pracuje 6 specjalistów terapii uzależnień (w tym 1 w trakcie procesu certyfikacji), lekarz psychiatra, psycholog, pracownik socjalny, prawnik, księgowa, informatyk.

Pracownicy Poradni prowadzili bezpłatne programy profilaktyczne w szkołach na terenie województwa świętokrzyskiego oraz brali udział w spotkaniach z młodzieżą. Terapeuci uczestniczyli w wywiadówkach z rodzicami, gdzie propagowali zdrowy tryb życia, a przede wszystkim mówili o zagrożeniach wynikających z brania narkotyków. Wykładali również na wielu radach pedagogicznych nt. Profilaktyki uzależnień.

Poradnia wzięła także czynny udział w Świętokrzyskich Dniach Profilaktyki oraz Koneckich Dniach Profilaktyki. Poradnia współorganizowała Festyn Trzeźwościowy w Słupi Koneckiej.

Od 5 lat, w tym również w roku 2015, Poradnia wzięła udział jako wystawca w Międzynarodowych Targach Edukacyjnych.

Pracownicy Poradni w weekendy w Galerii Echo zorganizowali punkt konsultacyjny dla klientów Galerii, mający na celu dostarczenie informacji na tematy związane z terapią uzależnień.

Pracownicy Poradni z otrzymanej z dotacji z UM Kielce stworzyli szereg materiałów edukacyjnych i zajęli się ich kolportażem do wszelkich szkół w Kielcach, a także stworzyli Punkt Konsultacyjny działający w każdą środę i weekendy tygodnia oraz całodobowy telefon zaufania.

Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej w 2015 r.¹¹

W ośrodku Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej w roku 2015 przebywało 110 pacjentów (w tym 19 kobiet i 91 mężczyzn) w przedziałach wiekowych:

¹¹ Dane otrzymane przez Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej

Kobiety:

- 12 – 15 lat: 2 osoby;
- 16 – 17 lat: 11 osób;
- 18 – 25 lat: 6 osób.

Mężczyźni:

- 12 – 15 lat: 6 osób;
- 16 – 17 lat: 34 osoby;
- 18 – 25 lat: 51 osób.

Okolo 70% osób zgłaszających się do leczenia ma rozpoznanie F 19.2 (uzależnienie mieszane). Utrzymuje się tendencja stosowania przez zgłaszających do placówki tzw. dopalaczy, głównie z uwagi na ich łatwy dostęp.

Dużym problemem w pracy z osobami zgłaszającymi się do ośrodka jest w wielu przypadkach mała motywacja do podjęcia terapii, często zgłaszają się bez wcześniej próby leczenia w placówkach ambulatoryjnych.

Po ukończonym programie terapeutycznym, pacjenci mają możliwość skorzystania z opieki post rehabilitacyjnej w Hostelu.

Program metadonowy¹²

Program metadonowy realizowany jest przez Poradnię Leczenia Uzależnień przy POZ w Starachowicach. Liczba leczonych pacjentów w 2015 roku wyniosła ogółem 34 osoby, w tym 20 mężczyzn oraz 14 kobiet.

- w grupie wiekowej 25-30 lat – leczono 5 osób;
- w grupie wiekowej 31-40 lat – 15 osób;
- w grupie wiekowej 41-50 lat – 6 osób;
- w grupie wiekowej 51 – 60 lat – 8 osób.

Udzielonych zostało 310 porad dla rodziców oraz 80 porad dla dorosłych użytkowników. Do Poradni Leczenia Uzależnień zgłaszały się osoby używające substancji psychoaktywnych w zakładach pracy. Osoby te sygnalizowały, iż nie ma większych trudności by nabyć narkotyki w miejscach pracy. W programie metadonowym w 2015 roku pracowało trzech specjalistów terapii uzależnień, lekarz psychiatra, pielęgniarka oraz psychoterapeuta.

¹² Dane przesłane przez Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach

Według placówki skala problemu nadużywania substancji psychoaktywnych w 2015 roku utrzymywała się na poziomie podobnym jak w poprzednim roku. Poradnia udzielała pomocy osobom używającym substancji psychoaktywnych, które nie były objęte leczeniem substytucyjnym. Najpopularniejszą substancją psychoaktywną wśród młodzieży były przetwory konopi indyjskich, natomiast wśród osób dorosłych marihuana i amfetamina. Poza tym, zauważony został również wzrost zainteresowania dopalaczami przez młodzież szkolną.

2.3. Lecznicza działalność Aresztu Śledczego w Kielcach¹³

W 2015 roku do Oddziału Terapeutycznego dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w Areszcie Śledczym Kielce, przyjętych zostało 75 skazanych. 32 skazanych kontynuowało leczenie (przyjęci do OT w roku 2014), w związku z powyższym ogółem objętych oddziaływaniami terapeutycznymi w 2015 roku zostało 107 osadzonych uzależnionych. W zeszłym roku największą grupę skazanych stanowiły osoby uzależnione od wielu substancji z tzw. politoksykomania (46 skazanych). Skazani w przedziale wiekowym 19 -24 stanowili grupę 2 skazanych, 25-29 to grupa 28 skazanych, 30-34 to 26 skazanych, 35-39 to 13 skazanych, 40-44 to 4 skazanych, 45-49 to 1 skazany i 50-54 to 1 skazany. Spośród wszystkich przyjętych w 2015 roku pacjentów, 40 osób nigdy wcześniej nie podejmowało leczenia odwykowego, 15 osób było obejmowanych leczeniem odwykowym w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, a 22 osoby podejmowały terapię w warunkach wolnościowych.

Psychologowie z Działu Penitencjarnego prowadzili oddziaływania głównie poprzez rozmowy indywidualne z osobami pozbawionymi wolności. W trakcie rozmów ze skazanymi motywowali ich do podjęcia leczenia odwykowego, zgodnie z procedurami kierowali osoby uzależnione do odbywania kary w systemie terapeutycznym, natomiast wobec osadzonych którzy ukończyli leczenie odwykowe prowadzili oddziaływania mające na celu podtrzymanie pozytywnych efektów terapii oraz realizacji planu dalszego zdrowienia. Osoby uzależnione, których wymiar kary (bliski termin końca kary) nie pozwalał na skierowanie do oddziału terapeutycznego, obejmowani byli oddziaływaniami w ramach systemu terapeutycznego poza oddziałem terapeutycznym. Indywidualny program terapeutyczny tych skazanych, polegał na zastosowaniu krótkiej interwencji lub terapii krótkoterminowej oraz określeniu w miarę potrzeb, innych działań niezbędnych do rozwiązania problemów wynikających z uzależnienia. Krótka interwencja obejmowała co najmniej trzy spotkania, terapia krótkoterminowa

¹³ Dane przesłane przez Areszt Śledczy w Kielcach

natomiast obejmowała co najmniej 10 spotkań (w tym program krótkiej interwencji). W 2015 roku do systemu terapeutycznego poza oddziałem terapeutycznym, zostało skierowanych 10 skazanych uzależnionych od środków odurzających lub psychotropowych.

W Dziale Terapeutycznym dla skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w sposób ciągły realizowany był podstawowy program terapii uzależnień. Program Psychoterapii Uzależnień OT w Kielcach został zatwierdzony przez Zastępcę Dyrektora Generalnego SW w 2004 roku. Główne celami programu terapii były: leczenie, rehabilitacja, readaptacja, natomiast szczegółowe cele to przede wszystkim: uświadomienie, że uzależnienie jest chorobą, dostarczenie wiedzy na temat narkomanii, przepracowanie psychologicznych mechanizmów uzależnienia, oraz przygotowanie pacjenta do życia w trzeźwości.

Terapia w OT trwa 6 miesięcy (26 tygodni), podzielona jest na trzy etapy. Czas pobytu skazanego w oddziale może być skrócony, bądź wydłużony maksymalnie o 2 miesiące.

Oddział przeznaczony jest dla 38 skazanych. Skazani przyjmowani są do OT w systemie rotacyjnym. Oznacza to, że w ciągu miesiąca około 6-7 skazanych kończy program terapii, a na ich miejsce przyjmowani są nowi pacjenci, zgodnie z wyznaczonym terminem terapii. Przeciętny czas oczekiwania skazanego na przyjęcie do oddziału terapeutycznego w 2015 roku wynosił 12 miesięcy. Liczba skazanych oczekujących na przyjęcie do oddziału na dzień 31.12.2015 roku wynosiła 97 osadzonych.

W Dziale Terapeutycznym dla Skazanych z Niepsychotycznymi Zaburzeniami Psychicznymi lub Upośledzonych Umysłowo, realizowane były warsztaty pt.: „Czy marihuana jest OK?”. Celem głównym zajęć było zdobycie wiedzy na temat działania marihuany, wielowymiarowych konsekwencji jej zażywania oraz skutków towarzyszących nadużywaniu marihuany oraz uzależnieniu od tej substancji odurzającej. Poprzez udział w mini wykładach, grupowej dyskusji oraz ćwiczeniach uczestnicy mieli możliwość przyjrzenia się mitom o marihuanie, powodom sięgania po nią oraz skutkom, jakie niesie jej zażywanie. Omówiono czynniki chroniące przed sięganiem po marihuanę, wspólnie wypracowano bezpieczne sposoby radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, wskazano na rolę wartości w życiu każdego człowieka. Zajęcia warsztatowe pełniły funkcję wspomagającą program Profilaktyki narkotykowej, realizowany w oddziale. Obejmowały jedno trzygodzinne spotkanie, przeprowadzone przez terapeutę uzależnień na co dzień pracującego poza aresztem oraz psychologa OT.

Ponadto podczas indywidualnych, regularnych i planowych konsultacji z psychologiem (godzina w tygodniu) pacjenci OT mieli możliwość przyjrzenia się problemowi uzależnienia od substancji odurzających, który im towarzyszy. Spotkania z psychologiem obejmowały różne zagadnienia m.in.:

- poznanie motywacji pacjenta do podjęcia zmiany, praca nad jej wzmacnianiem;
- kształtowanie umiejętności tworzenia realistycznych, krótko- i długo terminowych celów i planów;
- przeprowadzenie wywiadu narkotykowego, dotyczącego historii zażywania substancji odurzających;
- zbadanie obszarów problemowych (diagnoza problemowa);
- dostarczenie wiedzy na temat tego czym jest uzależnienie i jakie są wielowymiarowe konsekwencje zażywania narkotyków;
- zapoznanie z mechanizmami powstawania uzależnienia;
- kształtowanie autokrytycyzmu względem własnego zachowania pod wpływem środków odurzających;
- informowanie o możliwościach podjęcia terapii uzależnienia od narkotyków po opuszczeniu aresztu, wskazanie placówek świadczących pomoc.

Z indywidualnych konsultacji z psychologiem skorzystało łącznie 4 skazanych mężczyzn z OT, werbalizujących chęć podjęcia tego typu pracy nad sobą.

W 2015 roku pracownicy Działu Ochrony na terenie jednostki Aresztu Śledczego w Kielcach, poddali badaniu na zawartość narkotyków w moczu 138 osadzonych. 7 osadzonych znajdowało się w stanie po spożyciu narkotyków, w tym 6 pod wpływem THC, a 1 skazany pod wpływem amfetaminy. 12 osadzonych odmówiło poddania się badaniu, w takiej sytuacji wyniki traktowane SA jako pozytywne.

Ponadto zgodnie z harmonogramem pies specjalny „NABA” będący w posiadaniu Zakładu Karnego w Pińczowie był wykorzystany w Areszcie Śledczym w Kielcach w dniu 30.09.2015r. do kontroli wyznaczonych cel oraz pomieszczeń. Wspomniana kontrola nie wykazała obecności żadnych środków odurzających lub psychotropowych na terenie jednostki penitencjarnej.

Pracownicy Działu podejmowali działania mające na celu przeciwdziałanie przedostawaniu się substancji odurzających i ich obrotowi na terenie Aresztu Śledczego w Kielcach. Dzięki podejmowanym działaniom w 2015 roku ujawniono na terenie jednostki

przedmiot niebezpieczny lub niedozwolony – tj. w dniu 02.04.2015 roku w korespondencji ujawniono około 2,2 grama marihuany.

Pierwszym poważnym utrudnieniem Działu Terapeutycznego dla skazanych Uzależnionych jest fakt, iż w większości w pierwszym etapie terapii pacjenci oddziału dla skazanych uzależnionych kierują się wyłącznie zewnętrzną, instrumentalną motywacją do leczenia oraz małą chęcią do pracy nad sobą. W głównej mierze jest to podyktowane korzyściami na jakie są nastawieni pacjenci wyrażając zgodę na podjęcie leczenia odwykowego w warunkach izolacji penitencjarnej (pozytywna opinia penitencjarna, zmiana podgrupy klasyfikacyjnej, poprawa warunków bytowych odbywania kary). Z doświadczeń pracowników AŚ wynika, iż praca z aktualną kategorią skazanych (recydywistami penitencjarnymi) wymaga większego nakładu sił, w szczególności w kontekście indywidualnym z terapeutą prowadzącym. Wobec powyższego by osiągnąć efekty terapii, wzbudzić w pacjencie autentyczną gotowość do pracy nad sobą, potrzeba zdecydowanie więcej czasu, ale i elastyczności, kreatywności ze strony terapeutów w proponowanych strategiach pracy. Wynika to głównie w dużej mierze z większego nasilenia zaburzeń zachowania, osobowości pacjentów oddziału (większa sztywność postaw i poglądów, obniżony krytycyzm). Należy wyraźnie podkreślić, iż w aktualnej grupie pacjentów zaobserwować można zdecydowany wzrost osób z zaburzeniami natury psychicznej, często wielokrotnie leczone psychiatrycznie. Skazani recydywiści są osobami, które często posiadają niewiele zasobów zarówno osobistych, społecznych, jak i materialnych które są istotnym elementem procesu zdrowienia. Należy podkreślić, iż fakt „przedłużającej się” pracy nad motywacją pacjenta do dokonania zmian w swoim życiu był powodem dla którego zespół terapeutyczny w 2015 roku podejmował decyzję o wydłużeniu terapii niektórym pacjentom oddziału, co być może przyczyniło się niejednokrotnie do przewartościowania motywacji, zmieniając ją na wewnętrzną. Z doświadczeń pracowników AŚ wynika, iż są osoby, które opuszczając OT podejmują autentyczną decyzję dotyczącą życia w abstynencji, choć wymaga to często zaangażowania całego zespołu terapeutycznego w pracę z poszczególnymi pacjentami.

Z doświadczeń pracowników jednostki wynika, iż skazani recydywiści penitencjarni są osobami, których sytuacja prawna jest bardzo skomplikowana. Dlatego też, można zaobserwować zdecydowanie większą ilość skazanych wypadających z terapii w związku z udziałem w czynnościach procesowych. Wobec powyższego osadzeni są wycofywani na chwilę przed uprzednio wyznaczonym terminem przyjęcia do OT. W 2015 roku

zgłoszonych do terapii przez jednostki kierujące, następnie wycofanych zostało 21 skazanych. Należy również podkreślić, iż w 2015 roku wielokrotnie AŚ występował do Sądów z prośbą o odwołanie wystawionego już nakazu przetransportowania skazanego do innej jednostki penitencjarnej, w większości przypadków działania te okazywały się skuteczne.

Kolejną rzeczą na jaką warto zwrócić uwagę jest fakt, tzw. błędnych diagnoz. W 2015 roku 3 skazanych zostało zweryfikowanych z oddziału, w związku z brakiem podstaw do objęcia ich systemem terapeutycznym (osoby nie uzależnione). Jednocześnie kilku pacjentów oddziału budziło poważne wątpliwości, gdyż uzależnieniem dominującym i pierwotnym w ich przypadku było uzależnienie od alkoholu, a nie narkotyków, w związku z powyższym winny trafić do oddziałów dla skazanych uzależnionych od alkoholu, a nie narkotyków.

Kolejnym poważnym problemem w codziennej pracy członków zespołu terapeutycznego była koncentracja skazanych na życiu więziennym i przestrzeganie zasad drugiego życia. Pogodzenie norm wynikających z życia więziennego z zasadami pracy terapeutycznej jest niemożliwe. Koncentracja na sprawach więziennych odwraca uwagę od spraw związanych z leczeniem. W OT bywają pacjenci, którzy przyjmują rolę tzw. poprawnego pacjenta, a więc prezentują aktywność w grupie terapeutycznej, jednak nie przekłada się to na ich zachowanie poza terapią, gdzie ich postępowaniem rządzą normy więzienne. Problem głównie dotyczący pracowników Działu Penitencjarnego, to zbyt duża ilość skazanych pozostających pod opieką psychologów, co bez wątpienia wpływa na intensywność, częstotliwość prowadzonych oddziaływań. Ponadto osoby skazane często nie wykazują gotowości do pracy nad sobą, do podejmowania wysiłku w kierunku dokonania zmian w ich dotychczasowym życiu. Dlatego też zainteresowanie osób pozbawionych wolności, udziałem w różnego rodzaju programach readaptacji społecznej nie jest duże. Natomiast osoby, u których zdiagnozowano uzależnienie od narkotyków, często nie wyrażają zgody na objęcie ich leczeniem odwykowym. W związku z powyższym psychologowie działu penitencjarnego zgodnie z przepisami, są zobligowani do wysłania wniosku do Sądu Penitencjarnego o zawarcie stanowiska w sprawie objęcia osadzonego leczeniem.

Pracownicy Działu Ochrony wskazują na to, iż jednostka boryka się z ciągłymi problemami z pozyskaniem wystarczającej ilości środków finansowych na zakup testów niezbędnych do wykrywania środków odurzających w organizmie.

2.4. Programy readaptacji społecznej i redukcji szkód

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach

Zwalczanie przestępczości narkotykowej jest jednym z priorytetów Policji Świętokrzyskiej. Działają w tym celu stworzone wyspecjalizowane struktury policyjne. Ich głównym zadaniem jest dotarcie do grup przestępczych zajmujących się produkcją i rozprowadzaniem narkotyków. W wyniku ich pracy i skutecznym działaniom ograniczona jest dostępność na terenie województwa do wszystkich rodzajów narkotyków od kokainy, poprzez amfetaminę, tabletki ekstazy, haszysz, marihuanę, LSD i dopalacze.

W garnizonie świętokrzyskim działają dwa Wydziały do Walki z Przestępczością Narkotykową tj. w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach i w Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach natomiast w Komendach Powiatowych Policji zespoły, w których policjanci prowadzą bieżące rozpoznanie środowiska dealerów oraz miejsc, gdzie dochodzić może do sprzedaży narkotyków.

Kwestię odpowiedzialności karnej m.in. za: posiadanie, wprowadzanie do obrotu, udzielanie, uprawę oraz produkcję środków odurzających i substancji psychotropowych ujęto w Rozdziale 7 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).

W 2015 r. wszczęto 576 postępowań w sprawach o przestępstwa narkotykowe (550 w 2014 r.). Stwierdzono 1829 przestępstw (1972 w 2014 r.), wskaźnik wykrywalności wyniósł 97,4% (96,8% w 2014 r.).

Tabela 3. Postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe

	2014	2015
Postępowania wszczęte	550	576
Przestępstwa stwierdzone	1972	1829
Wykrywalność	96,8	97,4

Źródło: Biuletyn informacyjny WWK KWP

Najwięcej, bo aż 774 zaistniało przestępstw posiadania narkotyków (art. 62 ust. 1 i 3) oraz 70 przypadków posiadania znacznej ich ilości (art. 62 ust.2). Ponadto stwierdzono; 716 przestępstw udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art. 59 w/w ustawy); 80 przestępstw nieodpłatnego udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych innym osobom (art. 58);

42 nielegalne uprawy maku lub konopi (art. 63 ust. 1), 15 przypadków nielegalnego wprowadzania do obrotu narkotyków (art. 56 ust. 1 i 2) oraz 113 przypadków nielegalnego wprowadzania do obrotu znacznej ilości narkotyków (art. 56 ust. 3).

Głównym celem Policji świętokrzyskiej jest ujawnianie grup i osób produkujących oraz rozprowadzających narkotyki. Duże ośrodki miejskie to miejsca, gdzie najczęściej napotyka się na przestępczość narkotykową. Jednak nie ma powiatu na terenie województwa, który z tym problemem się nie spotyka.

W walce z przestępczością narkotykową w 2015 r. Policja świętokrzyska wykorzystywała 3 psy służbowe do wykrywania narkotyków, w tym 1 rasy labrador (KMP Kielce) i 2 owczarki niemieckie (KPP Końskie i KPP Ostrowiec Świętokrzyski). Od września 2015 r. policjant z KMP w Kielcach z psem rasy owczarek belgijski malinois przebywał na szkoleniu w Zakładzie Kynologii Policijnej Centrum Szkolenia Policji, który zakończył szkolenie w lutym 2016 r.

Skutecznym narzędziem do ujawniania narkotyków są narkotesty będące na wyposażeniu każdej jednostki Policji na terenie województwa. Aby zapewnić bezpieczeństwo na drogach w 2015 r. policjanci z ruchu drogowego na terenie woj. świętokrzyskiego poddali badaniom na działanie środka działającego podobnie do alkoholu 264 kierujących pojazdami.

Policjanci zwalczający przestępczość narkotykową najczęściej na terenie województwa zabezpieczają: marihuanę, amfetaminę, haszysz, tabletki ekstazy oraz konopie indyjskie.

Tabela 4. Ilość zabezpieczonych narkotyków

Rodzaj	Ilość zabezpieczonych narkotyków	
	2014 r.	2015 r.
Marihuana	58,2 kg	51,8 kg
Amfetamina	6,6 kg	3,4 kg
Haszysz	550 g	1560 g
Ekstazy	99 g	849 g
Krzaki konopi indyjskich	2929 szt.	1384 szt.

Źródło: Wydział Kryminalny KWP w Kielcach

W 2015 r. na terenie kraju jak i również na terenie woj. świętokrzyskiego pojawiły się nowe zagrażające życiu środki psychoaktywne. Wśród nich najczęściej występującym był środek o nazwie „Cząstka Boga”, który zabezpieczono w ilości 2655 szt. W 2015 r. na terenie woj. świętokrzyskiego odnotowano łącznie 141 zatruc środków psychoaktywnymi, w tym według podziału ze względu na płeć 105 (74,5%) mężczyzn i 36 (25,5%) kobiet. Najwięcej przypadków zatruc tj. 78 (55,3%) stwierdzono w grupie wiekowej od 15 do 17 lat.

Z uwagi na powyższe dane statystyczne, odnoszące się dla woj. świętokrzyskiego jak również aktualne trendy, wskazują, że problem przestępczości narkotykowej jest w dalszym ciągu poważnym zagrożeniem, a jego zwalczanie stanowi jeden z najważniejszych priorytetów dla organów ścigania.

Ważniejsze realizacje prowadzone przez Policję Świętokrzyską:

→ w styczniu 2015 roku na terenie powiatu hajnowskiego w województwie podlaskim policjanci Wydziału dw. z Przestępczością Narkotykową KWP w Kielcach przy wsparciu policjantów KPP w Hajnówce oraz KWP w Białymstoku zlikwidowali profesjonalną uprawę marihuany. Uprawa prowadzona była metodą aeroponiczną w specjalnie zaadaptowanych pomieszczeniach obory w budynkach dawnego PGR-u.

W wyniku podjętych czynności zatrzymano prowadzących ją dwóch mężczyzn oraz ujawniono i zabezpieczono 48 krzewów marihuany, 1970 gram gotowego narkotyku, 70 litrów spirytusu oraz 40 litrów zacieru. Sprawcy decyzją sądu zostali tymczasowo aresztowani na okres 3 miesięcy;

→ w marcu 2015 roku policjanci Wydziału dw. z Przestępczością Narkotykową KWP w Kielcach w domu mieszkalnym zlikwidowali nielegalną, profesjonalną uprawę marihuany oraz zatrzymali prowadzących ją dwóch mężczyzn. W wyniku przeszukania funkcjonariusze ujawnili i zabezpieczyli 31 krzewów konopi, kompletne oprzyrządowanie służące do prowadzenia uprawy hydroponicznej o wartości ok. 30.000 zł, propagator przygotowany do wykiełkowania 105 roślin, 184 gram gotowego suszu roślinnego, 2 jednostki broni palnej oraz na poczet przyszłych kar i grzywnien 55.000 zł w gotówce i samochód marki Mercedes CLK. Wobec mężczyzn zastosowano wolnościowe środki zapobiegawcze;

→ w czerwcu 2015 roku policjanci Wydziału dw. z Przestępczością Narkotykową KWP w Kielcach w wynajętym domu mieszkalnym zlikwidowali nielegalną, profesjonalną uprawę konopi innych niż włókniste oraz zatrzymali mężczyznę wytwarzającego z niej marihuanę. W wyniku przeszukania funkcjonariusze ujawnili i zabezpieczyli 66 krzewów konopi, 2 namioty „grow-box” z kompletnym oprzyrządowaniem służącym do prowadzenia uprawy konopi, 535 gram gotowego suszu marihuany, 83 gram niezidentyfikowanego białego proszku oraz na poczet przyszłych kar i grzywnien 8.300 zł w gotówce. Wobec mężczyzny zastosowano wolnościowe środki zapobiegawcze;

→ w czerwcu 2015 roku policjanci Wydziału dw. z Przestępczością Narkotykową KWP w Kielcach dokonali zatrzymania dwóch mężczyzn podejrzewanych o udział w obrocie

narkotykami. W wyniku przeszukania pomieszczeń mieszkalnych funkcjonariusze ujawnili i zabezpieczyli 31 gram amfetaminy, 240 szt. tabletek „ekstazy” oraz 61 opakowań brefedronu - „nowego środka psychoaktywnego”. Ponadto okazało się, że jeden z mężczyzn jest poszukiwany przez Sąd Rejonowy w Kielcach do odbycia 1 roku i 9 miesięcy kary pozbawienia wolności, natomiast wobec drugiego Sąd Rejonowy w Kielcach zdecydował o tymczasowym aresztowaniu na okres 2 miesięcy.

→ w lipcu 2015 roku w Kielcach policjanci Wydziału dw. z Przystępnością Narkotykową KWP w Kielcach dokonali zatrzymania samochodu marki Renault Laguna, którym przewożono 320 gram suszu marihuany. Zebrany materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie podejrzanemu zarzutu posiadania znacznych ilości środków odurzających. Decyzją Sądu sprawca został tymczasowo aresztowany na okres 3 miesięcy. Ponadto zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił, na udowodnienie, od kogo podejrzany narkotyki nabył. W lipcu 2015 roku mężczyzna ten został zatrzymany, a następnie na wniosek Wydziału dw. z Przystępnością Narkotykową KWP w Kielcach oraz Prokuratury Okręgowej w Kielcach, decyzją sądu tymczasowo aresztowany na okres 3 miesięcy.

→ w sierpniu 2015 roku funkcjonariusze Wydziału dw. z Przystępnością Narkotykową KWP w Kielcach przy wsparciu policjantów KWP w Gorzowie Wielkopolskim dokonali rozbicia zorganizowanej grupy przestępczej pseudokibiców drużyny Stilon Gorzów, której członkowie na terenie wynajętej posesji oraz w mieszkaniu w Gorzowie Wielkopolskim zorganizowali dwie profesjonalne uprawy marihuany. W wyniku podjętych działań zatrzymano kierującego grupą oraz dwóch jej członków. Ponadto podczas przeprowadzonych czynności ujawniono i zabezpieczono 326 krzewów konopi innych niż włókniste, 5,5 kg gotowego suszu marihuany oraz 11 specjalistycznych namiotów tzw. „grow-box” służących do ich uprawy. Na miejscu ujawniono, że plantacja była zasilana kradzioną energią elektryczną. Decyzją sądu 3 zatrzymanych w tym kierujący grupą przestępczą zostali tymczasowo aresztowani na okres 3 miesięcy.

→ we wrześniu 2015 roku na terenie powiatu koneckiego policjanci Komendy Powiatowej Policji w Końskich dokonali zatrzymania dwóch mieszkańców woj. śląskiego, którzy w samochodzie marki Opel przewozili 2,7 kg marihuany, 40 gram amfetaminy oraz 0,9 litra prekursora BMK. W wyniku przeszukania pomieszczeń mieszkalnych podejrzanych dodatkowo ujawniono i zabezpieczono 300 szt. tabletek ekstazy, 2 gramy kokainy oraz 17 krzewów konopi innych niż włókniste. Decyzją sądu zatrzymani zostali tymczasowo aresztowani na okres 3 miesięcy.

→ w październiku 2015 roku funkcjonariusze Wydziału dw. Przystępczością Narkotykową KWP w Kielcach na terenie Ćmielowa, powiat ostrowiecki zatrzymali mężczyznę podejrzanego o prowadzenie plantacji konopi innych niż włókniste oraz wytwarzanie narkotyków. W trakcie przeszukania pomieszczeń mieszkalnych należących do zatrzymanego policjanci ujawnili i zabezpieczyli ponad 2,6 kg gotowego suszu marihuany poporcjowanych i przygotowanych do wprowadzenia do obrotu o rynkowej wartości szacowanej na 100.000 zł. Zatrzymany przyznał się do prowadzenia uprawy i wytworzenia środków odurzających. Decyzją Sądu Rejonowego w Opatowie podejrzany został tymczasowo aresztowany na okres 3 miesięcy.

→ w październiku 2015 roku w Kielcach policjanci Wydziału dw. z Przystępczością Narkotykową KWP w Kielcach przy wsparciu funkcjonariuszy Izby Celnej w Kielcach dokonali kontroli samochodu marki Audi A3, którym uczestnik grupy przystępczej trudniący się przemytem i handlem znacznymi ilościami narkotyków, przewoził ponad pół kilograma suszu marihuany. W wyniku przeszukania jego miejsca zamieszkania funkcjonariusze ujawnili i zabezpieczyli 2 gramy haszyszu. Wobec sprawcy zastosowano wolnościowe środki zapobiegawcze.

→ w listopadzie 2015 roku funkcjonariusze Wydziału dw. z Przystępczością Narkotykową KWP w Kielcach zlikwidowali kanał przerzutowy narkotyków z Holandii do Polski oraz rozbili zorganizowaną grupę przystępczą z terenu województwa świętokrzyskiego trudniący się przemytem narkotyków i wprowadzeniem ich do obrotu w znacznych ilościami. W dniu 27 listopada 2015 roku w wyniku podjętych czynności na terenie województwa Wielkopolskiego policjanci dokonali zatrzymania „kuriera” grupy przystępczej przewożącego 7 kg marihuany ukrytych w samochodzie marki Mercedes w specjalnie skonstruowanych schowkach. Tego samego dnia zatrzymano dwóch mieszkańców powiatu jędrzejowskiego odpowiedzialnych za zorganizowanie przewozu narkotyków. W dniu 28 listopada 2015 roku został zatrzymany czwarty podejrzany zam. Jędrzejów ukrywający się przed Policją we Wrocławiu. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego mężczyznom przedstawiono zarzuty udziału w 2 przemytach narkotyków o łącznej wadze 10 kg. Na wniosek Wydziału dw. z Przystępczością Narkotykową KWP w Kielcach i prokuratury Okręgowej w Kielcach, Sąd Rejonowy w Kielcach zdecydował o tymczasowym aresztowaniu wszystkich podejrzanych na okres 3 miesięcy.

Areszt Śledczy w Kielcach¹⁴

W 2015 roku Areszt Śledczy w Kielcach realizował następujące programy readaptacji społecznej skazanych:

1. „Substancje Psychoaktywne – profilaktyka I – rządowa”: program readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności, którego celem nadrzędnym było dostarczenie podstawowej wiedzy na temat substancji psychoaktywnych i zagrożeń płynących z ich używania. Liczba absolwentów: 5 skazanych mężczyzn. Program realizowany był poprzez analizę następujących zagrożeń:

- Czym są substancje psychoaktywne (rodzaje substancji psychoaktywnych);
- Objawy nadużywania i uzależnienia od wybranych substancji psychoaktywnych, uzależnienie jako choroba, fazy uzależnienia, mechanizmy uzależnienia, konsekwencje używania substancji psychoaktywnych.

2. „Uwaga zagrożenie!”: program readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz używaniu narkotyków. Celem głównym programu było pozyskanie oraz poszerzenie przez jego uczestników wiedzy na temat szkodliwości i zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków, kontaktu z nimi, a tym samym minimalizacja skutków zażywania substancji odurzających, negatywnych zachowań podejmowanych pod wpływem ich działania. Uczestnikami programu byli skazani mężczyźni uzależnieni od narkotyków, ze skłonnością do ich eksperymentalnego zażywania oraz skazani w trybie Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii. Liczba absolwentów: 7 skazanych mężczyzn.

3. „Skazani na sukces”: wielomodułowy program readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności, obejmujący m.in. warsztaty dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (liczba absolwentów: 8 skazanych kobiet i 18 skazanych mężczyzn, 60 godzin zajęć) oraz grupy wsparcia dla osób używających substancji psychoaktywnych (liczba absolwentów: 8 skazanych kobiet i 14 skazanych mężczyzn, 16 godzin zajęć).

4. „Wyhamuj w porę”: program readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności, które popełniły przestępstwa komunikacyjne w stanie po spożyciu substancji psychoaktywnych. Liczba absolwentów: 15 skazanych mężczyzn.

W Dziale Terapeutycznym dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych zespół terapeutyczny zaobserwował:

¹⁴ Informacje przesłane przez Areszt Śledczy w Kielcach

1. Wzrost liczny osób uzależnionych od kilku substancji psychoaktywnych, a tym samym zwiększenie liczby pacjentów z diagnozą tzw. Politoxikomani.
2. Zwiększenie liczby osób uzależnionych od różnego rodzaju leków, ale i coraz częstsze ich występowanie w historii zażywania, poprzez łączenie leków z innymi substancjami psychoaktywnymi.
3. Wzrost liczby osób zażywających, mających kontakt z tzw. dopalaczami
4. Zwiększenie liczby osób zażywających narkotyki w sposób dożylny, w tym dopalaczy.
5. Szybsza degradacja fizyczna, psychiczna i społeczna osób zażywających narkotyki, głównie wynikająca z tego, iż w skład narkotyków dostępnych na „rynku” wchodzi substancje niewiadomego pochodzenia (środki chemiczne, środki ochrony roślin).

Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”¹⁵

Franciszkańskie Centrum Terapii i Profilaktyki Uzależnień skupia się na działaniach w obszarze leczenia, rehabilitacji, ograniczania szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej.

Leczenie uzależnień, to podstawowe zadanie Ośrodka „San Damiano”, filia Hostelowa skupia swe działania na ograniczaniu szkód i reintegracji społecznej.

Otwarta formuła placówki i fakt koegzystencji trzech społeczności (terapeutyczna, lokalna, klasztorna) na jednym obszarze szczególnie sprzyja reintegracji i jest ewenementem wśród ośrodków leczenia uzależnień w Polsce.

Ośrodek we współpracy z innymi instytucjami i firmami prowadzi także działania profilaktyczne w szkołach gminy Chęciny. Profilaktyka dociera do dzieci, rodziców i pedagogów.

Placówka od kilku lat współpracuje z podobnymi ośrodkami w Europie Środkowej, zwłaszcza na Słowacji i Czechach.

Kwestia badań i monitoringu zawęża się do sporządzania zestawień statystycznych dla instytucji monitorujących służbę zdrowia i kwestie epidemiologiczne.

Z punktu widzenia placówki zapotrzebowanie na pobyt w Ośrodku Leczenia Uzależnień z programem średnioterminowym (czyli czas pobytu wynosi od 6 — 12 m-cy.) jest bardzo duże. W Ośrodku jest tylko 18 miejsc, które są refundowane przez NFZ, natomiast w dyspozycji jest 22 łóżka i tylu też pacjentów jest przyjmowanych, pomimo dodatkowych obciążeń finansowych. Mimo tego faktu powstała trzymiesięczna kolejka pacjentów oczekujących. Wielu pacjentów otrzymywało informację, że mogą zostać przyjęci dopiero

¹⁵ Dane przesłane przez Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”

za 3 m-ce od dnia zgłoszenia i w związku z tym rezygnowali z czekania na miejsce. Oczekiwanie na miejsce w Ośrodku w sytuacji choroby jaką jest uzależnienie pozbawia wielu młodych ludzi powrotu do „normalnego życia”. Zdarza się, że młody człowiek nie doczeka terminu przyjęcia ponieważ nie jest sam w stanie utrzymać abstynencji przez tak długi okres i nadal zażywa narkotyki co w konsekwencji kończy się śmiercią.

Problemy na jakie napotykają się pracownicy w pracy z osobami uzależnionymi lub stosującymi szkodliwe substancje psychoaktywne zależą od wieku pacjenta i terapii na jaką się decydują oraz innych czynników. Jednym z problemów jest motywacja pacjenta. Kolejny problem dotyczy działań postrehabilitacyjnych czyli przygotowania pacjenta do opuszczenia placówki. Brak mieszkań readaptacyjnych i programów pomocowych (zwłaszcza jeśli chodzi o wsparcie finansowe) dla pacjentów sprawia, że część z nich zbyt wczesnie wraca do dawnego środowiska, co grozi nawrotami choroby. Sytuację nieznacznie ratuje, działający przy ośrodku Hostel Rivotorto. Pozostawienie pacjentów bez możliwości pozostania na Hostelu groziłoby nawrotom choroby i powrotem do starego życia, a w konsekwencji ponownego leczenia w kolejnym Ośrodku. Niedostrzeżenie tej perspektywy skutkuje dodatkowymi stratami dla NFZ. Pacjent powinien mieć możliwość podjęcia terapii jeśli jest na to gotowy i nie czekać na miejsce w Ośrodku, a po rocznej terapii mieć możliwość „rozwinąć skrzydła” na Hostelu by po 2 latach terapii i postrehabilitacji wrócić do społeczeństwa jako człowiek mocno stojący na własnych nogach, posiadający stałą pracę, dodatkowe finanse na życie które mógł sobie zabezpieczyć nie płacąc za pobyt na Hostel.

Główne obszary działań w zakresie „ograniczanie używania narkotyków i związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych” to:

1. Profilaktyka,
2. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczne,
3. Ograniczenie podaży,
4. Współpraca międzynarodowa,
5. Badania i monitoring.

III. Realizacja priorytetu III - Badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2015 r.

W ramach systematycznego monitoringu problemów wynikających z problemów narkomanii corocznie opracowywany jest dokument informujący o aktualnym stanie w przedmiotowym zakresie. W minionym roku powstał raport pt. „Monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii w 2014 r.”, który został przedłożony Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego i przesłany do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Z uwagi na swoją złożoność oraz międzyinstytucjonalny przepływ informacji sprawozdawczych raport opracowywany jest zwykle pod koniec roku. Cały dokument dostępny jest na stornie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Ponadto, elementem monitoringu jest coroczne przygotowywanie ankiety sprawozdawczej z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Sprawozdanie stanowi część raportu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.¹⁶

W 2015 roku zostały przeprowadzone w województwie badania społeczne przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Opracowany został raport „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

ESPAD jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności i jednocześnie podjętym z intencją śledzenia trendu w zakresie używania substancji przez młodzież szkolną.

Celem badania była ocena rozmiarów zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej. Głównymi pytaniami badawczymi, które zostały postawione były pytania o liczby młodych ludzi, którzy mieli doświadczenia z tego typu substancjami oraz o stopień nasilenia tych doświadczeń. Celem badania była jednak również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu jak podaży. W badaniu poruszono zatem takie kwestie, jak dostępność substancji psychoaktywnych, zarówno w wymiarze fizycznym jak psychologicznym, gotowość do podjęcia prób z tymi środkami, przekonania na temat ich szkodliwości, doświadczenia w zakresie problemów związanych z ich używaniem. Wszystkie te kwestie zostały poddane

¹⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124),

pomiarowi ilościowemu w celu dokonania oszacowań dla młodzieży Województwa Świętokrzyskiego.

Założono objęcie badaniem dwóch kohort młodzieży – młodzież urodzoną w 1999 roku (wiek: 15-16 lat w momencie badania) i 1997 r. (wiek: 17-18 lat w momencie badania). próba uczniów Województwa Świętokrzyskiego włączona do analiz liczyła 1033 uczniów trzecich klas gimnazjów oraz 1011 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Wśród gimnazjalistów 51,8% stanowiły dziewczęta, zaś 48,2% - chłopcy. W grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych było 55,2% dziewcząt oraz 44,8% chłopców.

Badanie zostało realizowane w maju i czerwcu 2015 r. metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankierów rekrutujący się spoza systemu oświaty i wychowania.

Wybrane wyniki badań

Palenie tytoniu

Rozpowszechnienie palenia tytoniu było badane w dwóch wymiarach czasowych - całego życia respondenta oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Tabela 1 przedstawia dane odnoszące się do doświadczeń z paleniem tytoniu zebranych na przestrzeni całego życia.

Tabela 5. Palenie tytoniu kiedykolwiek w życiu

poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Nigdy nie palił	43,7	43,8
	1-2 razy	13,9	15,3
	3-5 razy	8,5	7,2
	6-9 razy	6,2	5,3
	10-19 razy	5,5	5,8
	20-39 razy	4,3	4,0
	40 razy lub więcej	17,9	18,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie palił	27,7	28,5
	1-2 razy	13,9	12,5
	3-5 razy	8,7	7,6
	6-9 razy	4,3	5,7
	10-19 razy	7,3	6,2
	20-39 razy	4,7	5,2
	40 razy lub więcej	33,5	34,2

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Jak wynika z danych zaprezentowanych powyżej, w czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 56,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 72,3% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. Wśród uczniów, którzy podejmowali próby palenia można wyróżnić frakcję osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu. Frakcja ta liczy 22,4% gimnazjalistów i 22,6% uczniów starszych. Jednocześnie 17,9% z pierwszej grupy i 33,5% z drugiej paliło 40 razy lub więcej.

Poziom rozpowszechnienia palenia tytoniu jest podobny w Województwie Świętokrzyskim i w całym kraju. Zbliżony jest również odsetek uczniów, którzy palili co najmniej 40 razy w życiu. Tabela 6 pokazuje, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 27,3% piętnastolatków i 39,3% siedemnastolatków.

Tabela 6. Palenie tytoniu w czasie ostatnich 30 dni

poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Nie	72,7	73,6
	Mniej niż jeden papieros na tydzień	8,3	7,9
	Mniej niż 1 papieros dziennie	3,3	4,0
	1-5 papierosów dziennie	7,4	7,7
	6-10 papierosów dziennie	3,9	3,5
	11-20 papierosów dziennie	2,1	1,8
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	2,3	1,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie	60,7	58,3
	Mniej niż jeden papieros na tydzień	9,2	10,4
	Mniej niż 1 papieros dziennie	5,1	5,5
	1-5 papierosów dziennie	11,5	11,7
	6-10 papierosów dziennie	8,2	7,9
	11-20 papierosów dziennie	2,8	4,4
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	2,6	1,9

Zródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Wśród nich, zaobserwować można znaczne zróżnicowanie pod względem nasilenia palenia. Warto zwrócić uwagę, że badani z obu poziomów nauczania w podobnych odsetkach zaliczali się do grupy palących rzadziej niż raz dziennie (11,6% uczniów z młodszej kohorty i 14,3% uczniów ze starszej kohorty). Niższe odsetki palących codziennie w ilości przekraczającej 6 papierosów dziennie odnotowano wśród uczniów gimnazjów – 8,3% niż wśród młodzieży ze starszych klas – 13,6%.

Uczniowie w Województwie Świętokrzyskim palili tytoń w czasie ostatnich 30 dni podobnie często jak uczniowie w całym kraju. Rozpowszechnienie codziennego palenia

w ilości co najmniej 10 papierosów w ciągu doby było również zbliżone na obu analizowanych obszarach. Właściwości te dotyczą zarówno gimnazjalistów, jak uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Picie napojów alkoholowych

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Jak wynika z danych tabeli 3 próby picia napojów alkoholowych ma za sobą 85,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 96,3% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 7. Picie napojów alkoholowych

poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	85,8	83,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,2	71,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	55,8	48,6
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	96,3	95,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	93,6	92,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	81,7	82,3

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe spożywało 77,2% młodszych uczniów i 93,6% uczniów starszych. W porównaniu do całego kraju, w Województwie Świętokrzyskim odnotowano wyższy odsetek gimnazjalistów, którzy pili napoje alkoholowe.

Konsumpcja poszczególnych typów napojów alkoholowych została przedstawiona w tabeli 8, na przykładzie doświadczeń alkoholowych zebranych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

Tabela 8. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Piwo	58,9	51,3
	Cider	11,8	9,0
	Alcopop	9,3	5,3
	Wino	25,7	21,1
	Wódka	38,5	33,1
II klasy szkół ponad-gimnazjalnych	Piwo	79,4	78,9
	Cider	17,9	14,9
	Alcopop	10,5	8,4
	Wino	39,8	37,7
	Wódka	63,5	65,2

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Jak można zauważyć, zarówno w trzecich klasach gimnazjów, jak również pośród młodzieży starszej najwyższe odsetki konsumentów ma piwo, na drugim miejscu wódka a na trzecim wino. Każdy z trzech typów napojów jest bardziej popularny w klasach ponadgimnazjalnych w porównaniu z klasami gimnazjalnymi.

Wódkę spożywał, co najmniej raz w ciągu ostatnich trzydziestu dni, więcej niż co trzeci badany gimnazjalista (38,5%) i więcej niż co drugi uczeń szkoły wyższego poziomu (63,5%). Picie piwa zdarzyło się w tym czasie większości badanych, ponad połowie gimnazjalistów (58,9%) i ponad dwóm trzecim uczniów starszych (79,4%). Wino piła jedna czwarta młodszej młodzieży objętej badaniem (25,7%) i ponad jedna trzecia uczniów ze starszej grupy (39,8%).

Rozpowszechnienie picia piwa, wina i wódki w młodszej kohorcie jest zauważalnie wyższe w Województwie Świętokrzyskim w porównaniu do całego kraju. Spożycie tych napojów przez uczniów II klas szkół ponad-gimnazjalnych pozostaje na poziomie zbliżonym do obserwowanego w Polsce ogółem.

Używanie substancji psychoaktywnych

Do szerokiej grupy substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumie się tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo.

Tabela 9. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	24,3	25,0
	Substancje wziewne	11,0	11,2
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	16,8	17,0
	Leki przeciwbólowe w celu odurzania się	6,9	7,4
	Amfetamina	5,1	5,3
	Metamfetamina	2,4	3,6
	LSD lub inne halucynogeny	5,4	5,5
	Crack	3,0	2,6
	Kokaina	4,1	4,4
	Relevin	2,9	2,1
	Heroina	3,8	3,1
	Ecstasy	3,9	3,9
	Grzyby halucynogenne	5,2	3,3
	GHB	2,8	2,1
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	3,8	3,0
	Alkohol razem z tabletkami	5,2	5,7
	Sterydy anaboliczne	4,1	3,1
Polska heroina (kompot)	3,1	3,4	
II klasy szkół ponadgimn azjalnych	Marihuana lub haszysz	39,8	43,0
	Substancje wziewne	7,2	7,6
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	18,4	17,9
	Leki przeciwbólowe w celu odurzania się	6,9	6,7
	Amfetamina	6,9	7,1
	Metamfetamina	3,8	3,9
	LSD lub inne halucynogeny	6,0	5,2
	Crack	2,3	1,5
	Kokaina	4,3	4,3
	Relevin	3,0	1,2
	Heroina	2,9	1,8
	Ecstasy	5,9	4,0
	Grzyby halucynogenne	5,1	3,2
	GHB	2,3	1,1
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	3,2	2,0
	Alkohol razem z tabletkami	6,6	7,3
	Sterydy anaboliczne	3,9	2,3
Polska heroina (kompot)	3,8	2,0	

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Dane z tabeli 9. pokazują, że w obu grupach na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (24,3% wśród uczniów klas młodszych i 39,8% w starszej grupie), a na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (16,8% wśród uczniów klas młodszych i 18,4% w starszej grupie).

Pośród gimnazjalistów na trzecim miejscu znalazły się substancje wziewne (11,0%), a na czwartym leki przeciwbólowe w celu odurzania się (6,9%). W starszej kohorcie na trzecim miejscu znalazły się również substancje wziewne (7,2%), a na czwartym ex aequo amfetamina i leki przeciwbólowe w celu odurzania się (6,9%). Wśród gimnazjalistów co najmniej trzyprocentowe rozpowszechnienie osiągnęły jeszcze LSD lub inne halucynogeny (5,4%), grzyby halucynogenne (5,2%), alkohol razem z tabletkami (5,2%), amfetamina (5,1%), kokaina (4,1%), sterydy anaboliczne (4,1%), ecstazy (3,9%), heroina (3,8%), Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki (3,8%), polska heroina (3,1%) i crack (3,0%). Wśród starszych uczniów analogiczna lista środków jest krótsza i nie obejmuje cracku i heroiny.

W przypadku większości substancji rozpowszechnienie eksperymentowania jest podobne w obu badanych kohortach, za wyjątkiem marihuany lub haszyszu, które zdecydowanie częściej próbowane w starszej grupie.

Należy zwrócić uwagę na bardzo niskie rozpowszechnienie używania narkotyków w zastrzykach (3,8% w młodszej grupie i 3,2% w starszej grupie). Niepokojące staje się jednak znaczne odsetki młodzieży eksperymentującej z alkoholem w połączeniu z lekami, co stanowi 5,2% młodszej kohorcie i 6,6% w starszej.

Zestawienie wyników uzyskanych w Województwie Świętokrzyskim i w całym kraju nie ukazuje znaczących różnic w rozpowszechnieniu eksperymentowania z substancjami.

Tabela 10. Używanie leków z przepisu lekarza

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Nie, nigdy	88,6	88,6
	Tak, ale krócej niż przez trzy tygodnie	7,8	8,3
	Tak, przez trzy tygodnie lub dłużej	3,6	3,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie, nigdy	87,5	89,1
	Tak, ale krócej niż przez trzy tygodnie	7,8	7,7
	Tak, przez trzy tygodnie lub dłużej	4,8	3,2

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Powyższe dane pokazują, że 11,4% młodzieży gimnazjalnej i 12,5% ponadgimnazjalnej miało kontakt z lekami uspokajającymi i nasennymi przyjmowanymi w celach leczniczych.

Szczególną uwagę należy zwrócić na to, iż zjawisko używania leków uspokajających i nasennych w celach innych niż medyczne ma szerszy zakres niż zjawisko używania ich wedle przepisu lekarza w celach leczniczych.

Rozpowszechnienie używania leków z przepisu lekarza jest zbliżone w Województwie Świętokrzyskim do kraju.

Problem „dopalaczy”

Potrzeba rozpoznania epidemiologicznego fenomenu „dopalaczy” skłoniła do wprowadzenia do ankiety kilku pytań na temat kontaktów z tymi substancjami.

Tabela 11. Źródła zakupów dopalaczy

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	w sklepie z dopalaczami	5,5	4,7
	przez Internet	3,1	3,1
	w inny sposób	5,1	6,2
II klasy szkół ponadgimna zjalnych	w sklepie z dopalaczami	5,3	3,3
	przez Internet	2,9	2,1
	w inny sposób	5,5	5,4

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Jak wynika z tabeli 11., podstawowym miejscem zakupu „dopalaczy” były sklepy z tymi substancjami (wśród uczniów gimnazjów – 5,5%, wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 5,3%), równie często zakupów dokonywano w inny sposób (5,1% uczniów młodszych i 5,5% starszych). Przez Internet takich zakupów dokonywało jedynie 3,1% badanych pierwszej grupy i 2,9% badanych drugiej grupy.

Powyższe dane pokazują, że w całym kraju w obu grupach dopalacze najczęściej kupowano w inny sposób, natomiast w Województwie Świętokrzyskim taki wynik uzyskano w starszej grupie.

Dane tabeli 12 pokazują, że do używania dopalaczy chociaż raz w życiu przyznało się 8,7% gimnazjalistów i 12,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 12. Używanie dopalaczy

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	8,7	10,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	6,9	6,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	4,8	4,3
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	12,3	12,6
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	7,2	6,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	4,2	3,0

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Odsetki aktualnych użytkowników są niższe (wśród uczniów trzecich klas gimnazjów – 6,9%, wśród uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych – 7,2%). W czasie ostatnich 30 dni po substancje te sięgało tylko 4,8% badanych z pierwszej grupy i 4,2% z drugiej grupy. Te niskie odsetki należy wiązać

Używanie dopalaczy pozostawało na podobnym poziomie w Województwie Świętokrzyskim i w kraju ogółem.

W tabeli 13. pokazano, jakie postacie dopalaczy były używane w czasie ostatnich 12 miesięcy. Najczęściej dopalaczy używano w postaci mieszanki ziołowej do palenia (8,8% uczniów młodszych i 11,0% starszych). Inne postacie były wykorzystywane sporadycznie.

Tabela 13. Używanie dopalaczy – postać substancji używanej w czasie ostatnich 12 miesięcy

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Mieszanki ziołowe do palenia	8,8	9,5
	Proszek, kryształki, lub tabletki	2,3	3,2
	Płyn	0,8	1,4
	Inne	2,9	2,3
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Mieszanki ziołowe do palenia	11,0	11,7
	Proszek, kryształki, lub tabletki	3,0	3,6
	Płyn	0,7	0,3
	Inne	1,9	2,3

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Rozpowszechnienie używania poszczególnych postaci dopalaczy było podobne w Województwie Świętokrzyskim i w kraju ogółem.

Pytanie mające za cel uszczegółowienie wiedzy na temat dostępności substancji psychoaktywnych dotyczyło przetworów konopi i sondowało znajomości miejsc, gdzie można te substancje łatwo nabyć (tabela 14.).

Tabela 14. Miejsca gdzie można łatwo kupić marihuanę lub haszysz

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Nie znam takich miejsc	58,4	57,3
	Ulica, park	21,3	21,6
	Szkoła	15,4	14,5
	Dyskoteka, bar	12,5	14,3
	Mieszkanie dealera	16,1	17,2
	Internet	9,6	12,5
	Inne miejsce	6,0	5,9
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie znam takich miejsc	56,6	52,8
	Ulica, park	20,5	22,1
	Szkoła	17,0	17,6
	Dyskoteka, bar	16,2	17,2
	Mieszkanie dealera	17,9	18,6
	Internet	10,3	9,9
	Inne miejsce	6,2	6,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Większość ankietowanych uczniów wie, gdzie można kupić marihuanę lub haszysz. Odsetek badanych znających takie miejsca jest wyższy wśród starszej młodzieży (43,4%) niż młodszej (41,6%).

Odsetek respondentów, którzy orientują się, gdzie można kupić marihuanę lub haszysz jest podobny w Województwie Świętokrzyskim i na terenie całego kraju.

Korzystanie z internetu

W ankiecie zostało również postawione pytania dotyczące korzystania z Internetu. Do takiej aktywności w ciągu ostatnich 7 dni przed badaniem przyznało się 93,9% gimnazjalistów i 95,8% uczniów z wyższego poziomu nauczania.

W tabeli 15. przedstawiono czas korzystania z internetu w typowym dniu roboczym i weekendowym w czasie ostatnich 7 dni przed badaniem.

Tabela 15. Czas korzystania z internetu w typowym dniu w czasie ostatnich 7 dni przed badaniem (Województwo Świętokrzyskie)

Poziom klasy		Nie korzystał	Pół godziny lub mniej	Ok. 1 godz.	Ok. 2-3 godz.	Ok. 4-5 godz.	6 godz. i więcej
III klasy gimnazjum	typowy dzień roboczy	5,8	7,3	23,0	33,8	17,9	12,2
	typowy dzień weekendowy	5,8	4,2	12,9	31,4	22,8	22,8
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	typowy dzień roboczy	2,9	8,4	20,2	35,6	18,7	14,2
	typowy dzień weekendowy	3,5	5,4	13,8	31,6	23,8	21,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Analiza typowego dnia roboczego młodszej kohorty ujawnia najliczniejszą frakcję badanych, która korzysta z Internetu 2-3 godzin dziennie (33,8%), taka sama sytuacja jest w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych (35,6%). W przypadku typowego dnia weekendowego, nadal najliczniejsza jest frakcja korzystająca około 2-3 godzin dziennie w przypadku młodszej grupy (31,4%), jak i w grupie starszej (31,6%).

Tabela 16 przedstawia liczbę godzin w czasie typowego dnia w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, w których korzystano z poszczególnych usług w internecie.

Tabela 16. Liczba godzin w czasie typowego dnia w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, w których korzystano z poszczególnych usług w internecie (Województwo Świętokrzyskie)

Poziom klasy		Nie korzystał	Pół godziny lub mniej	Ok. 1 godz.	Ok. 2-3 godz.	Ok. 4-5 godz.	6 godzin i więcej
III klasy gimnazjum	Twitter, facebook, skype'	8,5	9,4	20,0	25,7	12,5	23,9
	Gry on-line'	60,3	6,1	9,1	10,2	5,9	8,4
	Gry hazardowej online'	86,4	2,5	3,6	2,5	1,6	3,3
	Szukanie informacji on-line'	12,0	18,6	27,6	22,5	8,4	10,9
	Słuchanie muzyki i oglądania filmów on-line'	13,7	14,7	24,4	20,1	12,3	14,8
	Kupowanie lub sprzedawanie on-line'	60,2	17,7	11,7	5,1	2,0	3,3
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Twitter, facebook, skype'	5,0	11,1	16,6	23,3	13,5	30,5
	Gry on-line'	68,7	5,3	6,2	8,1	3,5	8,2
	Gry hazardowej online'	89,6	3,4	2,0	2,0	0,6	2,3

	Szukanie informacji on-line'	8,4	13,1	26,6	26,9	9,9	15,1
	Słuchanie muzyki i oglądania filmów on-line'	12,0	14,5	20,5	25,0	10,7	17,4
	Kupowanie lub sprzedawanie on-line'	60,0	19,0	10,1	6,1	1,8	3,0

Zródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Jak wynika z powyższych danych, w młodszej kohorcie najliczniejsza frakcja osób korzystała z usług Facebooka, Twiterra i Skype'a około 2-3 godzin dziennie (25,7%), drugą pozycję jest grupa osób, która poświęcała na ten cel 6 godzin i więcej (23,9%). W starszej grupie najliczniejsza grupa korzysta ponad 6 i więcej godzin dziennie (30,5%), na drugim miejscu jest grupa która poświęca na ten cel ok. 2-3 godzin (23,3%).

Gry hazardowe

Dane z tabeli 17. sugerują, że prawie jedna czwarta młodzieży ma za sobą doświadczenia gry na pieniądze. Wśród gimnazjalistów takie doświadczenia zebrało 20,1% badanych, zaś w starszej kohorcie – 26,4% badanych. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem uczestniczyło w grach hazardowych 10,5% gimnazjalistów i 12,5% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 17. Granie w gry hazardowe, tj. takie gdzie stawia się pieniądze i można je wygrać

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Polska
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	20,1	20,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	15,0	12,3
	W czasie 30 dni przed badaniem	10,5	8,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	26,4	26,6
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	18,5	17,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	12,5	10,8

Zródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Wyniki uzyskane w Województwie Świętokrzyskim nie różnią się znacząco od wyników w całym kraju.

Województwo Świętokrzyskie na tle innych województw

W 2015 r. do badania ESPAD oprócz Województwa Świętokrzyskiego dołączyły jeszcze następujące województwa: Kujawsko - Pomorskie, Lubelskie, Małopolskie, Mazowieckie, Opolskie, Śląskie, Dolnośląskie i Zachodniopomorskie. We wszystkich tych województwach zrealizowano badanie ESPAD na próbach reprezentatywnych na poziomie województwa razem z badaniem ogólnopolskim. Stąd porównywalność wyników nie budzi wątpliwości.

Palenie tytoniu

Pod względem jakichkolwiek doświadczeń z paleniem zebranych w czasie całego życia, gimnazjaliści z woj. świętokrzyskiego lokują się powyżej województwa opolskiego, małopolskiego, śląskiego. Natomiast w woj. dolnośląskim, zachodniopomorskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i lubelskim rozpowszechnienie jest wyższe.

Tabela 18. Palenie tytoniu kiedykolwiek w życiu oraz w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom Klasy		Święto- krzyski e	Dolno- śląskie	Kujawsk o- Pomorski e	Lubel- skie	Małopol- skie	Mazowie- ckie	Opolski e	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimna- zjum	Kiedykol- wiek w życiu	56,3	59,2	61,0	59,4	47,5	58,3	51,2	52,2	65,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	27,3	27,9	27,7	28,7	21,2	27,9	21,3	23,6	35,4
II klasy szkół ponad- gimna- zjalnyc h	Kiedy- kolwiek w życiu	72,3	74,5	75,7	74,2	67,2	76,0	72,9	72,2	76,6
	W czasie 30 dni przed badaniem	39,3	43,7	44,4	44,2	40,6	44,9	43,3	43,3	44,6

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Picie alkoholu

Uczniowie z III klas gimnazjów w woj. świętokrzyskim częściej niż uczniowie w większości innych województw deklarowali picie napojów alkoholowych kiedykolwiek w życiu, a także picie w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Natomiast w przypadku częstego picia

woj. świętokrzyskie zajmuje pierwsze miejsce pod względem rozpowszechnienia tego zjawiska.

Tabela 19. Picie napojów alkoholowych kiedykolwiek w życiu, w czasie ostatnich 12 miesięcy oraz w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom Klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujaws ko- Pomors kie	Lubel- skie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolski e	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimna- zjum	Kiedykol- wiek w życiu	85,8	84,2	87,9	84,2	74,9	83,3	84,6	84,3	88,5
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,2	71,2	77,2	74,7	61,3	71,9	73,2	72,6	78,3
	W czasie 30 dni przed badaniem	55,8	49,0	52,9	53,9	40,9	52,5	48,6	47,0	54,3
II klasy szkół ponad- gimna- zjalnych	Kiedykol- wiek w życiu	96,3	96,9	97,4	94,3	93,0	95,5	97,5	96,6	96,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	93,6	92,9	95,0	91,3	89,3	91,3	94,8	93,5	92,5
	W czasie 30 dni przed badaniem	81,7	81,7	82,3	80,9	80,1	81,7	86,4	83,5	81,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W porównaniu do innych województw, w woj., świętokrzyskim obserwujemy wyższe spożycie piwa, wina i wódki w młodszej kohorcie w porównaniu do innych województw.

Konsumpcja piwa przez uczniów ze starszej grupy pozostaje na podobnym poziomie, jak w przypadku większości województw. Tylko w woj. małopolskim picie piwa jest znacznie mniej rozpowszechnione. W przypadku konsumpcji wina woj. świętokrzyskie lokuje się na trzeciej pozycji pod względem częstości występowania takiego zachowania, natomiast w przypadku wódki – na szóstej.

Tabela 20. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom Klasy		Święto- krzyski e	Dolno- śląski e	Kujawsk o- Pomorski e	Lubel- skie	Małopo- lskie	Mazowieck ie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimnazj um	Piwo	58,9	51,5	57,5	56,3	40,7	52,6	48,7	47,4	55,8
	Cydr	11,8	6,7	9,6	8,2	6,7	13,7	8,2	7,2	8,8
	Alcopo p	9,3	5,2	5,7	4,8	4,1	8,2	4,0	3,3	4,3
	Wino	25,7	16,9	22,1	23,1	18,0	25,1	23,9	22,7	18,3
	Wódka	38,5	31,7	34,4	35,0	30,8	36,9	33,7	30,8	37,8
II klasy szkół ponad- gimnazj alnych	Piwo	79,4	79,2	81,3	81,3	73,6	79,6	80,2	77,9	77,6
	Cydr	17,9	15,9	15,0	18,5	13,3	17,0	15,5	15,5	14,0
	Alcopo p	10,5	9,1	7,8	9,7	4,0	9,1	9,7	9,9	10,7
	Wino	39,8	32,8	39,0	37,2	41,6	37,0	36,5	43,8	31,4
	Wódka	63,5	61,4	64,4	63,8	67,1	63,2	70,6	65,4	62,0

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Używanie narkotyków

Używanie marihuany lub haszyszu jest mniej rozpowszechnione w obu kohortach w woj. świętokrzyskim niż w większości analizowanych województw. Konsumpcja leków uspakajających i nasennych bez przepisu lekarza pozostaje w woj. świętokrzyskim na podobnym poziomie, jak w większości województw. Wyższe odsetki badanych są jedynie odnotowywane w woj. mazowieckim w przypadku młodszych uczniów i w woj. lubelskim w przypadku starszych uczniów.

W młodszej grupie lista środków, których używało kiedykolwiek w życiu co najmniej 3% badanych jest taka sama w woj. świętokrzyskim, jak w woj. kujawsko-pomorskim, choć obejmowała nieco inne substancje. W woj. opolskim, śląskim, dolnośląskim, lubelskim, zachodniopomorskim i małopolskim analogiczna lista była krótsza, a woj. Mazowieckim - dłuższa. W starszej grupie badanych analogiczna lista była z kolei najdłuższa w woj. świętokrzyskim.

Nie odnotowano istotnych różnic w rozpowszechnieniu używania narkotyków w zastrzykach w porównywanych województwach. Jedynie w woj. mazowieckim

odnotowano wyższy odsetek uczniów młodszych, którzy używali narkotyków w zastrzykach (4,6% w młodszej kohorcie). Analogiczny odsetek dla woj. świętokrzyskiego wyniósł 3,8%.

Tabela 21. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- Pomorskie	Lubelskie	Małopol- skie	Mazowiec- kie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimnazju m	Marihuana lub haszysz	24,3	30,5	28,1	25,1	19,9	25,8	20,0	23,1	33,5
	Substancje wziewne	11,0	11,0	9,0	12,0	9,4	12,7	9,6	11,5	8,9
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	16,8	15,0	17,6	18,6	15,4	18,1	15,7	16,1	15,3
	Leki przeciwbólowe w celu odurzania się	6,9	7,5	7,1	7,1	6,1	8,4	6,2	6,4	7,8
	Amfetamina	5,1	4,7	7,0	4,2	4,7	8,0	3,4	3,6	7,7
	Metamfetamina	2,4	3,4	3,6	3,3	3,0	6,2	2,4	2,0	3,7
	LSD lub inne halucynogeny	5,4	4,0	5,9	4,4	5,1	6,9	3,9	4,1	4,9
	Crack	3,0	1,3	2,6	2,3	2,8	3,9	1,6	1,4	2,5
	Kokaina	4,1	4,0	5,1	3,7	4,8	7,0	2,8	2,8	5,2
	Relevin	2,9	1,1	2,3	1,1	2,1	3,4	1,7	1,2	1,8
	Heroina	3,8	2,2	3,7	1,9	2,9	4,9	2,3	1,9	2,6
	Ecstasy	3,9	3,3	4,7	3,4	3,9	5,9	2,8	2,5	3,7
	Grzyby halucynogenne	5,2	2,1	3,4	2,5	3,1	5,8	2,9	2,4	2,6
	GHB	2,8	1,1	2,1	1,0	2,4	3,2	1,7	0,9	1,2
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	3,8	2,1	4,3	1,5	2,7	4,6	2,4	1,3	2,6
Alkohol razem z tabletkami	5,2	5,5	6,7	6,7	5,1	7,3	5,0	4,2	7,0	

	Sterydy anaboliczne	4,1	2,6	3,0	1,8	2,6	5,0	2,5	1,6	1,9
	Polska heroina (kompot)	3,1	1,9	3,8	2,4	3,0	4,7	2,4	2,2	3,0

poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujawsko - Pomorskie	Lubelskie	Małopol- skie	Mazowiec - kie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio - pomorskie
II klasy szkół ponadgim - nazjalnyc h	Marihuana lub haszysz	39,8	53,6	48,8	45,0	34,0	46,8	47,4	45,9	50,4
	Substancje wziewne	7,2	7,2	5,1	8,2	8,2	8,8	8,3	8,2	6,5
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	18,4	15,0	19,5	22,2	16,8	18,9	17,5	17,6	15,2
	Leki przeciwbólowe w celu odurzania się	6,9	6,4	6,4	6,2	4,8	8,0	5,8	8,2	5,8
	Amfetamina	6,9	8,3	8,6	7,6	5,2	7,7	10,7	9,0	10,4
	Metamfetamina	3,8	4,2	3,3	4,6	3,0	5,8	5,0	5,4	4,5
	LSD lub inne halucynogeny	6,0	4,9	4,6	5,4	4,5	7,4	6,6	6,8	6,8
	Crack	2,3	1,3	1,8	1,9	1,5	2,1	1,9	2,4	2,1
	Kokaina	4,3	3,4	4,3	5,0	3,6	5,9	3,7	4,5	4,6
	Relevin	3,0	0,7	1,3	1,4	0,5	1,9	1,4	1,8	0,8
	Heroina	2,9	1,4	2,0	2,3	1,4	2,6	2,5	3,0	1,7
	Ecstasy	5,9	4,5	4,2	4,0	3,3	5,3	5,9	4,5	5,1
Grzyby halucynogenne	5,1	3,7	2,4	3,6	1,5	3,5	3,5	5,0	3,6	

	GHB	2,3	0,9	0,9	1,3	0,9	1,8	1,2	1,8	0,9
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	3,2	1,3	2,0	2,3	1,6	2,8	2,5	2,6	2,5
	Alkohol razem z tabletkami	6,6	6,6	7,3	8,0	4,2	7,9	6,8	8,7	6,8
	Sterydy anaboliczne	3,9	1,8	2,6	2,8	1,3	2,5	2,0	3,0	1,5
	Polska heroina (kompot)	3,8	1,6	1,3	2,9	1,7	3,2	2,3	2,2	1,3

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Dostępność substancji

Odsetki deklarujących łatwy dostęp do poszczególnych substancji w różnych województwach zostały podsumowane w tabeli 22.

W młodszej grupie mniej niż połowa badanych we wszystkich województwach deklaruje łatwy dostęp do papierosów (nieco więcej w woj. zachodniopomorskim – 50,8%). Napoje alkoholowe są oceniane jako łatwe do zdobycia przez podobny odsetek badanych we wszystkich analizowanych województwach. W przypadku marihuany lub haszyszu, największy odsetek młodzieży w woj. dolnośląskim ocenia ją jako łatwą do zdobycia w porównaniu do młodzieży w innych województwach, woj. świętokrzyskie zajmuje czwarta pozycje w grupie uczniów młodszych i piątą w grupie starszej młodzieży. Dostępność amfetaminy w obu kohortach jest oceniana woj. świętokrzyskim niżej, niż w większości analizowanych województw, natomiast dostępność ekstazy - wyżej. Mniejszy odsetek młodszych uczniów w woj. świętokrzyskim uważa leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza za łatwo dostępne, niż ma to miejsce w większości innych województw, w grupie starszych uczniów analogiczny odsetek jest wyższy, niż w większości innych województw.

Wśród młodszej młodzieży papierosy są szacowane jako łatwe do zdobycia przez podobny odsetek badanych w woj. świętokrzyskim oraz woj. kujawsko-pomorskim i są to wartości wyższe niż te obserwowane w większości pozostałych województwach. Piwo i wino są również bardziej dostępne dla uczniów w woj. świętokrzyskim, niż w większości innych województw. Dostępność wódki jest oceniana podobnie na wszystkich analizowanych obszarach. Podobne prawidłowości można zaobserwować w grupie starszej.

Natomiast marihuana lub haszysz jest podobnie często oceniana jako łatwo dostępna przez uczniów z woj. świętokrzyskiego i woj. zachodniopomorskiego w młodszej grupie, oraz z woj. świętokrzyskiego i woj. kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego w starszej grupie. Dostępność amfetaminy, leków uspokajających lub nasennych oraz ekstazy jest oceniana w zbliżony sposób we wszystkich analizowanych województwach, chociaż w przypadku leków uspokajających lub nasennych dostępność jest najniższa w woj. dolnośląskim.

Tabela 22. Ocena dostępu do poszczególnych substancji jako bardzo łatwy

Poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- Pomorskie	Lubelskie	Małopol- skie	Mazowiec- kie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimnazjum	Papierosy	44,7	43,0	44,0	45,1	40,0	42,3	40,0	40,4	50,8
	Piwo	49,3	47,7	47,0	47,0	46,6	48,2	46,1	44,9	51,1
	Cydr	26,5	21,7	19,5	23,9	19,8	29,5	20,0	23,7	23,4
	Alcopops	21,6	13,9	12,8	15,5	14,2	15,6	14,6	14,5	14,9
	Wino	39,3	34,6	36,8	38,2	36,9	35,7	36,2	35,7	38,8
	Wódka	34,1	34,3	33,9	34,9	36,3	34,4	33,4	32,3	36,7
	Marihuana lub haszysz	16,7	18,0	17,7	12,0	15,3	17,8	14,6	14,5	16,6
	Amfetamina	6,0	4,9	7,6	4,8	6,5	8,4	4,5	6,3	6,5
	Metamfetamina	5,1	4,0	5,3	4,3	5,6	7,8	3,9	5,0	4,8
	Leki uspokajające lub nasenne	22,4	21,6	25,7	24,4	24,6	27,7	20,3	26,0	22,4
	Ecstasy	6,4	5,5	7,0	5,2	5,9	8,4	4,8	5,6	5,8
	Kokaina	6,7	5,3	6,3	5,6	7,5	8,7	4,8	6,2	5,9
	Crack	5,1	2,8	4,3	3,3	4,9	6,5	2,8	5,0	4,5
	Heroina	6,0	4,1	5,0	4,4	5,8	6,8	4,1	5,5	5,4
Dopalacze	14,4	11,9	14,7	13,2	14,8	17,9	10,5	16,0	17,9	
Poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- Pomorskie	Lubelskie	Małopol- skie	Mazowiec- kie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie

II klasy szkół ponadgim- nazjalnych	Papierosy	69,9	72,6	72,9	64,9	67,9	67,8	69,3	70,0	69,9
	Piwo	77,5	78,4	78,2	74,8	75,0	74,4	77,4	77,1	76,5
	Cydr	56,0	52,0	50,7	48,9	47,6	53,3	53,3	51,9	50,3
	Alcopops	41,0	34,9	34,0	34,6	28,7	34,3	38,9	35,8	32,4
	Wino	70,5	71,7	70,2	67,6	69,7	66,1	70,5	71,6	67,9
	Wódka	67,0	70,2	67,3	65,2	66,3	63,4	69,4	68,4	66,6
	Marihuana lub haszysz	22,1	24,6	22,1	19,0	20,8	22,7	24,7	23,2	21,8
	Amfetamina	7,0	6,3	7,8	5,1	6,6	8,6	9,1	8,7	9,0
	Metamfetamina	5,4	4,9	4,5	4,8	5,3	6,7	6,7	7,4	6,2
	Leki uspokajające lub nasenne	27,7	23,9	26,1	26,3	26,7	24,5	26,0	27,8	25,6
	Ecstasy	7,7	6,0	7,1	7,2	6,2	5,9	8,5	7,7	6,5
	Kokaina	7,5	5,5	6,5	5,2	5,9	6,6	7,1	8,4	6,9
	Crack	4,7	2,0	3,2	3,6	4,5	4,5	5,5	5,4	3,5
	Heroina	5,4	3,0	4,7	4,0	5,0	4,9	6,0	6,1	3,9
	Dopalacze	19,6	13,9	18,5	19,1	15,4	15,6	18,1	20,0	18,3

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Ekspozycja badanych na propozycje poszczególnych substancji została podsumowana w tabeli 23. We wszystkich analizowanych województwach najczęściej proponowanym młodzieży środkiem jest bez wątpienia piwo.

W młodszej grupie badanych piwo najczęściej proponowano uczniom w woj. zachodniopomorskim, natomiast woj. świętokrzyskie znalazło się na drugiej pozycji pod tym względem. Odsetek badanych, którym oferowano wino był najwyższy w badanym województwie spośród innych badanych województw. Wódka była również częściej proponowana w badanym województwie niż w większości pozostałych. W starszej grupie ekspozycja na oferty wszystkich trunków była podobna w badanych województwach.

W młodszej grupie przetwory konopi również były częściej proponowane uczniom w woj. świętokrzyskim. Propozycje innych substancji nielegalnych zdarzały się podobnie często jak w innych województwach, pewne różnice pojawiają się jedynie w porównaniu z woj. mazowieckim. W woj. świętokrzyskim odnotowano większe odsetki badanych którzy spotkali się z ofertą m.in. amfetaminy (7,7% w woj. świętokrzyskim i 3,8% w woj. śląskim) i LSD (6,0% w woj. świętokrzyskim i 3,0% w woj. śląskim). We wszystkich województwach wysoki odsetek uczniów spotykał się z propozycjami alkoholu nielegalnie wytworzonego domowym sposobem, czyli bimbru, jednak tutaj obserwujemy dość znaczne zróżnicowanie. Woj. świętokrzyskie (21,2%), znalazło się na drugim miejscu po woj. lubelskim (24,5%) podczas gdy w woj. małopolskim, które zajęło ostatnie miejsce pod tym względem analogiczny odsetek wyniósł tylko 12,4.

Wśród starszych uczniów odsetek badanych, którym oferowano piwo, wino i wódkę był zbliżony we wszystkich analizowanych województwach. Największe zróżnicowanie zaobserwowano w przypadku wina, jednak rozpowszechnienie ekspozycji na tą substancję pozostawało w woj. świętokrzyskim na średnim poziomie. Podobną prawidłowość zaobserwowano w przypadku przetworów konopi. Propozycje innych substancji nielegalnych zdarzały się podobnie często jak w innych województwach. W przypadku bimbru najwięcej uczniów w woj. świętokrzyskim (37,7%) i w woj. lubelskim (40,3%) dostało taką propozycję. Najniższy odsetek badanych, którym zaproponowano bimber odnotowano w woj. małopolskim (20,8%).

Tabela 23. Ekspozycja na propozycje poszczególnych substancji

poziom klasy		Święto-krzyskie	Dolnośląskie	Kujawsko-Pomorskie	Lubelskie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio-pomorskie
III klasy gimnazjum	Piwo	73,0	69,2	70,1	71,9	62,0	71,0	66,9	65,2	77,2
	Wino	42,1	31,1	36,9	35,7	32,9	38,3	36,7	38,4	32,7
	Wódka	53,4	48,7	51,6	52,0	48,7	54,6	52,2	48,1	55,8
	Marihuana lub haszysz	25,7	28,8	28,5	19,6	23,4	29,2	22,8	22,2	29,5
	LSD	6,0	3,4	6,2	3,5	5,4	8,4	4,1	3,0	4,8
	Amfetamina	7,7	5,4	8,5	4,4	6,3	10,0	5,5	3,8	8,2
	Leki uspokajające lub nasenne	8,5	6,5	7,3	5,9	7,2	9,7	6,3	6,3	8,1
	Crack	5,1	2,1	4,4	3,2	3,5	6,0	3,7	2,3	3,1
	Kokaina	6,3	4,7	6,3	4,0	5,9	7,5	4,0	3,8	4,8
	Ecstasy	5,5	3,6	5,8	4,0	5,1	7,3	4,0	3,4	4,9
	Heroina	6,0	2,7	5,0	3,6	4,3	5,4	3,8	2,6	3,9
	Sterydy anaboliczne	5,3	3,1	4,8	3,1	3,4	4,0	3,7	2,4	3,8
	Polska heroina (kompot)	5,4	3,1	5,0	3,5	4,0	4,8	3,6	2,6	3,7
	Bimber	21,2	14,6	14,4	24,5	12,4	21,1	17,0	15,7	14,6
poziom klasy		Święto-krzyskie	Dolno-śląskie	Kujawsko-Pomorskie	Lubelskie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio-pomorskie
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	88,2	91,1	89,3	89,4	87,1	88,1	89,5	86,0	88,3
	Wino	56,0	48,9	54,6	57,1	59,2	52,2	51,2	56,9	49,8

Wódka	79,9	79,2	77,7	77,8	82,0	77,1	82,4	77,5	79,2
Marihuana lub haszysz	34,7	41,7	33,7	33,6	30,1	38,9	38,4	33,8	40,0
LSD	5,6	3,4	4,2	4,2	5,1	5,8	4,7	4,3	4,2
Amfetamina	8,0	7,7	7,8	7,6	6,4	7,4	8,4	6,8	9,0
Leki uspokajające lub nasenne	7,3	3,9	4,5	5,1	6,6	6,6	5,6	6,1	5,6
Crack	4,6	1,5	1,8	2,9	2,6	2,9	3,3	3,0	2,1
Kokaina	5,9	3,7	4,0	4,6	4,3	5,8	4,4	5,0	4,0
Ecstasy	6,0	4,3	3,4	5,4	3,9	4,9	5,4	4,0	4,2
Heroina	4,5	1,7	2,7	3,6	2,6	3,2	3,1	3,3	2,3
Sterydy anaboliczne	4,6	2,2	2,7	4,3	2,6	3,4	3,8	4,3	3,5
Polska heroina (kompot)	4,7	2,2	1,9	4,3	2,8	3,8	3,0	3,3	2,0
Bimber	37,7	27,3	25,4	40,3	20,8	36,3	28,4	25,3	22,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Dane w tabeli 24. prezentują odsetki uczniów, którzy dokonywali zakupów napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

W młodszej kohorcie piwo było najczęściej kupowane przez uczniów w woj. świętokrzyskim i zachodniopomorskim (odpowiednio 34,9% i 34,3%), w porównaniu do innych województw. Rozpowszechnienie kupowania wina pozostawało na podobnym poziomie we wszystkich analizowanych województwach i było jedynie wyższe w woj. świętokrzyskim i mazowieckim. Wódka była kupowana przez podobny odsetek uczniów we wszystkich województwach, przy czym nieco wyższe odsetki spotykamy w woj. zachodniopomorskim, mazowieckim i świętokrzyskim. Wśród starszych uczniów zaobserwowano podobne prawidłowości.

Tabela 24. Zakupy napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom klasy		Świętokrzyskie	Dolnośląskie	Kujawsko-Pomorskie	Lubelskie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Śląskie	Zachodniopomorskie
III klasy gimnazjum	Piwo	34,9	30,2	30,6	31,5	20,7	30,3	26,0	26,6	34,4
	Wino	12,7	6,3	8,1	8,6	7,4	9,8	8,2	7,2	7,5
	Wódka	18,6	16,6	15,2	14,4	12,5	18,9	14,0	14,0	20,0
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	62,4	64,7	63,5	65,0	53,8	58,4	63,1	57,7	63,2
	Wino	19,4	16,6	18,1	22,2	17,7	18,0	15,3	19,6	15,2
	Wódka	35,2	36,8	32,7	36,9	33,9	34,9	38,9	32,4	38,2

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Tabela 25. prezentuje dane dotyczące miejsc, gdzie według badanych można łatwo kupić marihuanę lub haszysz. W młodszej kohorcie podobny odsetek uczniów we wszystkich analizowanych województwach potrafi wskazać takie miejsca. Młodzież z woj. świętokrzyskiego lokuje się na przedostatniej pozycji pod tym względem. Lista trzech najbardziej popularnych miejsc zakupu we wszystkich województwach obejmuje ulicę i park, szkołę i mieszkanie dealera, jedynie w woj. mazowieckim mieszkanie dealera jest tak samo popularne jak dyskoteka lub bar. W starszej grupie podobne odsetki badanych w porównywanych województwach są w stanie wskazać miejsca, gdzie łatwo można kupić marihuanę lub haszysz (nieco więcej w woj. małopolskim i świętokrzyskim). Analogiczna lista znów obejmuje ulicę i park, mieszkanie dealera oraz szkołę w większości województw i różni się jedynie w przypadku woj. mazowieckiego, opolskiego i śląskiego.

Tabela 25. Miejsca gdzie można łatwo kupić marihuanę lub haszysz

Poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolnośląskie	Kujawsko- Pomorskie	Lubelskie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimnazjum	Nie znam takich miejsc	58,4	57,0	56,0	57,5	56,7	56,6	58,3	59,6	55,7
	Ulica, park	21,3	23,6	21,9	21,8	20,0	22,8	22,7	22,1	22,1
	Szkoła	15,4	15,5	15,4	15,8	14,7	20,0	15,9	13,8	13,1
	Dyskoteka, bar	12,5	12,8	13,1	13,2	12,7	16,2	15,4	13,2	12,2
	Mieszkanie dealera	16,1	18,2	16,6	17,8	15,3	16,2	15,5	17,3	19,0
	Internet	9,6	10,8	11,3	13,0	13,4	13,3	9,5	11,8	11,5
	Inne miejsce	6,0	5,4	6,5	5,5	6,3	4,3	6,9	5,5	7,6
II klasy szkół ponadgim- nazjalnych	Nie znam takich miejsc	56,6	48,7	48,8	51,2	57,6	50,4	47,3	50,0	46,8
	Ulica, park	20,5	27,5	25,9	22,1	18,2	23,8	25,4	25,5	26,3
	Szkoła	17,0	22,7	17,5	19,3	15,8	19,2	24,4	17,2	18,2
	Dyskoteka, bar	16,2	18,1	17,4	17,2	14,9	19,0	22,9	17,6	16,0
	Mieszkanie dealera	17,9	21,9	21,4	19,9	16,2	18,9	21,6	21,8	24,1
	Internet	10,3	6,8	10,7	10,3	9,1	7,7	10,7	10,2	9,5
	Inne miejsce	6,2	6,6	5,9	7,1	6,6	6,1	7,3	7,7	7,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Gry hazardowe

Rozpowszechnienie grania w gry hazardowe jest słabo zróżnicowane między województwami, dla których mamy dane do porównań (tabela 26.). Jedynie woj. mazowieckie odznacza się trochę wyższym rozpowszechnieniem doświadczeń zebranych w trakcie całego życia. W woj. świętokrzyskim odnotowano nieco wyższe odsetki młodszych uczniów, którzy deklarują aktualne i częste granie, w porównaniu do innych województw. W starszej kohorcie rozpowszechnienie grania pozostawało na bardzo zbliżonym poziomie.

Tabela 26 . Granie w gry hazardowe, tj. takie gdzie stawia się pieniądze i można je wygrać

poziom klasy		Święto- krzyskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- Pomorskie	Lubelskie	Małopolskie	Mazowiec- kie	Opolskie	Śląskie	Zachodnio- pomorskie
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	20,1	18,7	18,8	19,2	18,5	25,3	16,2	19,5	21,7
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	15,0	10,6	12,1	11,2	13,3	14,5	10,6	11,3	11,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	10,5	6,9	8,7	7,6	9,8	10,4	7,3	8,1	7,7
II klasy szkół ponadgim- nazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	26,4	25,1	27,1	25,6	21,3	28,2	24,5	25,9	28,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	18,5	15,5	16,7	17,2	13,7	17,8	15,6	17,5	17,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	12,5	8,6	10,8	10,4	9,2	13,2	9,3	11,8	12,8

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

r.

Zmiana zjawiska w Województwie Świętokrzyskim w latach 2005-2015

Badania zrealizowane w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. są drugim z kolei badaniem szkolnym przeprowadzonym w tym województwie. Pierwsze badanie w województwie zrealizowano w 2005 r. Dzięki temu możemy próbować porównać zmiany podstawowych wskaźników używania alkoholu i narkotyków przez młodzież w województwie jakie dokonały się na przestrzeni ostatnich 10 lat. Trzeba jednak pamiętać, że porównywalność wyników badania szkolnego zrealizowanego w 2005 r. w Województwie Świętokrzyskim z wynikami ESPAD 2015 jest mocno ograniczona. Przypomnijmy, że badanie w Województwie Świętokrzyskim z 2005 r. zrealizowano na jesieni, stąd badaną populację stanowiła młodzież z młodszego rocznika. Uczniowie badani w Województwie w 2005 r. byli zatem o kilka miesięcy młodszy niż uczniowie badani w województwie w 2015 r.

Picie alkoholu

Zestawienie wyników uzyskanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. z wynikami z poprzedniego badania wskazuje na wzrost wskaźników picia w czasie ostatnich 12 miesięcy oraz ostatnich 30 dni przed badaniem (tabela 27). Jedynie w przypadku eksperymentowania z pićem napojów alkoholowych wskaźniki pozostały na zbliżonym poziomie. Prawidłowość ta dotyczy obu kohort, jednak jest zdecydowanie bardziej widoczna w przypadku starszej kohorty. W przypadku uczniów młodszych wzrost jest mniejszy. Tymczasem w Polsce ogółem na przestrzeni ostatnich 10 lat obserwowany jest stały spadek wskaźników picia w młodszej kohorcie oraz stabilizacja trendu wśród uczniów starszych.

Tabela 27. Picie napojów alkoholowych

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	86,1	85,5
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	74,0	77,2
	W czasie 30 dni przed badaniem	44,5	55,8
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	94,2	96,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	87,7	93,6
	W czasie 30 dni przed badaniem	64,5	81,7

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W tabeli 28 podsumowano dane dotyczące picia poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. W grupie gimnazjalistów, podobnie jak w przypadku picia alkoholu w ogóle, w 2015 r. obserwujemy wzrost odsetka badanych deklarujących konsumpcję wszystkich trunków, w porównaniu do roku 2005. Wzrost jest szczególnie widoczny w przypadku piwa i wódki. W grupie starszej młodzieży w analizowanym okresie również zaobserwowano wzrost w wartościach wskaźników i miał on znacznie większy zakres.

Na poziomie kraju zanotowano nieznaczny spadek wszystkich wskaźników w młodszej kohorcie (znaczny jedynie w przypadku piwa), a w starszej grupie - wzrost wskaźników picia wina i wódki (wskaźnik dotyczący piwa pozostał na podobnym poziomie).

Tabela 28. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Picie piwa	50,4	58,9
	Picie wina	22,4	25,7
	Picie wódki	28,0	38,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Picie piwa	67,3	79,4
	Picie wina	23,5	39,8
	Picie wódki	47,8	63,5

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W tabeli 29. podsumowano dane dotyczące nadmiernego picia. W grupie gimnazjalistów w 2015 r. obserwujemy nieznaczny spadek odsetka badanych deklarujących nadmierne picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, w porównaniu do roku 2005. W grupie starszej młodzieży w analizowanym okresie również zaobserwowano spadek w wartościach wskaźników i miał on większy zakres. W obu kohortach nie zmienił się istotnie odsetek badanych, którzy pili nadmiernie 10 razy lub więcej w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

Na poziomie kraju w starszej kohorcie zanotowano spadek odsetka osób, które deklarowały picie nadmierne, a w młodszej analogiczny odsetek pozostał na zbliżonym poziomie.

Tabela 29. Picie nadmierne w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem (wypicie 5 lub więcej drinków z rządu w czasie ostatnich 30 dni)

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Ani razu	62,6	59,4
	Raz	14,2	17,2
	2 razy	9,4	10,0
	3 – 5 razy	7,0	7,7
	6 – 9 razy	2,8	2,7
	10 lub więcej razy	4,1	3,0
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Ani razu	48,4	37,3
	Raz	18,1	21,5
	2 razy	11,3	17,6
	3 – 5 razy	10,8	13,5
	6 – 9 razy	5,8	5,0
	10 lub więcej razy	5,7	5,6

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Używanie innych substancji psychoaktywnych

Analizę zaczniemy od nakreślenia tła ogólnopolskiego. Porównując wyniki z 2015 r. z wynikami z poprzedniego badania odnotować trzeba trend wzrostowy eksperymentowania z przetworami konopi. Dotyczy to uczniów szkół ponadgimnazjalnych (odpowiednio 43,0% i 37,3%). W młodszej kohorcie obserwujemy stabilizację trendu. W obu grupach nastąpił lekki spadek odsetka osób deklarujących używanie amfetaminy oraz lekki wzrost odsetka osób przyznających się do używania substancji wziewnych.

Analizę wyników Województwa Świętokrzyskiego (tabela 30.) zacząć można od skonstatowania spadku rozpowszechnienia eksperymentowania z przetworami konopi w 2015r. w porównaniu do roku 2005 w grupie młodszej młodzieży (odpowiednio 24,3% i 13,1%), oraz dalszego wzrostu w starszej kohorcie (odpowiednio 39,8% i 27,9%). Obserwowane trendy wzrostowe w obu grupach są zgodne z trendami odnotowanym na poziomie ogólnopolskim w tym przedziale czasowym.

W obu grupach badanych zaobserwowano także nieznaczny wzrost odsetka osób deklarujących używanie substancji wziewnych oraz stabilizację trendu w przypadku używania leków uspokajających bez przepisu lekarza. Z kolei w przypadku amfetaminy nieznacznie większy odsetek osób w młodszej grupie używał tej substancji w 2015 r., w porównaniu do roku 2005, a w starszej – nieznacznie mniejszy.

Tabela 30. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	13,1	24,3
	Substancje wziewne	8,7	11,0
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	15,9	16,8
	Amfetamina	2,7	5,1
	Ecstasy	2,0	3,9
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	27,9	39,8
	Substancje wziewne	6,2	7,2
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	18,3	18,4
	Amfetamina	9,1	6,9
	Ecstasy	5,6	5,9

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W tabeli 31. przedstawiono porównanie wyników z 2015 r. z wynikami z 2005 r. w zakresie eksperymentowania, aktualnego i częstego używania przetworów konopi. W obu grupach wiekowych obserwujemy wzrost wskaźników we wszystkich okresach czasowych. Podobny trend odnotowano na poziomie ogólnopolskim.

Tabela 31. Używanie przetworów konopi

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	13,1	24,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	9,3	18,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	4,3	11,4
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	27,9	39,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	18,3	29,1
	W czasie 30 dni przed badaniem	9,8	15,5

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

Zaprezentowane tu zestawienie trendów w rozpowszechnieniu doświadczeń z poszczególnymi narkotykami w Województwie Świętokrzyskim na tle trendów ogólnopolskich pokazuje specyfikę lokalnej sytuacji w województwie. Wprawdzie niektóre wskaźniki zmieniają się na poziomie województwa w podobny sposób jak w skali kraju, to jednak zmiany innych przebiegają odmiennie. Trendy w zakresie eksperymentowania, aktualnego i częstego używania marihuany zdają się przebiegać w ostatnich 10 latach podobnie jak na poziomie ogólnopolskim.

Dostępność substancji psychoaktywnych

Dane zawarte w tabeli 32. i 33. pozwalają na prześledzenie zmian w dostępności poszczególnych substancji w ocenach młodzieży jakie dokonały się w czasie ostatnich czterech lat.

Porównanie ocen z 2015 r. i 2005 r. w Województwie Świętokrzyskim wskazuje na spadek dostępności każdego z trzech napojów alkoholowych, według ocen uczniów z niższego poziomu nauczania. Porównanie ocen dokonywanych przez badanych z próby ogólnopolskiej w 2015 r. i 2003 r. pokazuje trend spadkowy w przypadku każdego z badanych napojów alkoholowych.

Odwrotną sytuację zaobserwowano w grupie starszej, gdzie większy odsetek badanych oceniał dostępność napojów alkoholowych jako bardzo znaczną. Przeciwny trend zaobserwowano na poziomie ogólnopolskim.

W skali ogólnopolskiej w przedziale czasowym wyznaczanym przez lata 2015 i 2003 wedle ocen uczniów z obu poziomów nauczania dostępność papierosów spadła. W Województwie Świętokrzyskim w 2015 r., w porównaniu do roku 2005, w obu kohortach odnotowano znaczny spadek odsetka deklarujących bardzo łatwy dostęp do papierosów.

Dostępność marihuany i haszyszu deklarowana przez badanych w Województwie Świętokrzyskim uczniów z obu poziomów nauczania była oceniana wyżej w 2015 r., niż w roku 2005. Na poziomie ogólnopolskim zanotowano w podobnym czasie stabilizację trendu.

W Województwie Świętokrzyskim w 2015 r., w porównaniu do roku 2005, w grupie młodszej odnotowano także brak większych zmian odsetka osób deklarujących łatwy dostęp do wszystkich pozostałych substancji. Na poziomie ogólnopolskim również zaobserwowano brak zmian wartości tych wskaźników, poza nieznacznym wzrostem wartości wskaźnika dotyczącego leków uspokajających lub nasennych. W grupie starszej odnotowano spadek analogicznych wskaźników, poza ocenami dostępności leków uspokajających lub nasennych, które wskazywały na większą dostępność tych środków. W tym przypadku również trendy w badanym województwie były zgodne z trendami na poziomie ogólnopolskim.

Tabela 32. Ocena dostępności poszczególnych substancji jako bardzo znacznej (substancje bardzo łatwe do zdobycia)

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Papierosy	64,6	44,7
	Piwo	62,8	49,3
	Wino	51,4	39,3
	Wódka	40,1	34,1
	Marihuana lub haszysz	10,3	16,7
	Amfetamina	7,0	6,0
	Leki uspokajające lub nasenne	20,2	22,4
	Ecstasy	5,8	6,4
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Papierosy	81,2	69,9
	Piwo	76,1	77,5
	Wino	66,9	70,5
	Wódka	58,6	67,0
	Marihuana lub haszysz	17,4	22,1
	Amfetamina	11,0	7,0
	Leki uspokajające lub nasenne	22,1	27,7
	Ecstasy	11,2	7,7

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W tabeli 33. przedstawiono dane dotyczące miejsc gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz.

Tabela 33. Miejsca gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz

Poziom klasy		2005	2015
III klasy gimnazjum	Nie znam takich miejsc	48,9	58,4
	Ulica, park	19,5	21,3
	Szkoła	17,0	15,4
	Dyskoteka, bar	37,1	12,5
	Mieszkanie dealera	24,1	16,1
	Inne miejsce	8,2	6,0
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie znam takich miejsc	42,6	56,6
	Ulica, park	22,8	20,5
	Szkoła	23,3	17,0
	Dyskoteka, bar	42,1	16,2
	Mieszkanie dealera	26,1	17,9
	Inne miejsce	6,4	6,2

Źródło: Raport z „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w Województwie Świętokrzyskim w 2015 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”.

W obu kohortach odnotowano wzrost odsetka uczniów, którzy nie znają takich miejsc. Niewielki spadek zaobserwowano również w przypadku odsetka osób, które wymieniały szkołę, jako miejsce gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz. Takie trendy zaobserwowano również na poziomie ogólnopolskim.

Dokonując analizy przeprowadzonych badań w latach 2005 oraz 2015, nasuwa się kilka istotnych wniosków:

- zauważyć można tendencję wzrostową spożywania napojów alkoholowych przez młodzież zarówno w wieku gimnazjalnym, jak i ponadgimnazjalnym w analizowanych okresach;
- w obydwu kohortach, najbardziej popularnym alkoholem spożywanym przez badanych jest piwo, następnym wódka oraz wino;
- zarówno w roku 2005 jak i 2015, najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi wśród badanych respondentów były marihuana lub haszysz oraz leki uspakajające i nasenne bez przepisu lekarza;
- w zakresie eksperymentalnego i częstego używania konopi przez badanych, uwagę zwraca dość radykalny wzrost spożywania marihuany w obu grupach na przestrzeni badanych lat, a także dość niepokojący wzrost używalności marihuany w czasie 30 dni przed badaniem, zarówno w młodszej kohorcie jak i młodzieży z klas ponadgimnazjalnych na przestrzeni porównywanych lat;
- badani oceniając łatwość dostępu do poszczególnych substancji psychoaktywnych wskazali, w 2005 roku, iż najłatwiej młodszej kohorcie udaje się zaopatrzyć w papierosy, zaś w starszej grupie w piwo. Podobną tendencję zaobserwować można w roku 2015, gdzie badani z klas gimnazjalnych najłatwiejszy dostęp mieli do piwa oraz papierosów, a w starszej grupie do piwa oraz wina;
- oceniając miejsca, gdzie łatwo można się zaopatrzyć w marihuanę lub haszysz, badani zarówno gimnazjaliści jak i licealiści w 2005 roku wskazali dyskotekę i bar. W roku 2015 zmalał odsetek osób, które wymieniały dyskotekę jako miejsce gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz, a głównym punktem zaopatrywania stała się ulica i park.

IV. Środki zastępcze – skala zjawiska na ternie województwa świętokrzyskiego¹⁷

Środki zastępcze oznaczają substancję pochodzenia naturalnego lub syntetycznego lub produkt, roślinę, grzyba lub ich część, zawierające taką substancję, używane zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa.

¹⁷ Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Nowe substancje psychoaktywne, ich wzrastająca podaż oraz konsumpcja są coraz poważniejszym problemem na terenie województwa świętokrzyskiego.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny objął monitoringiem sklepy wprowadzające do obrotu środki zastępcze tzw. „dopalaczy”. Na terenie województwa zlokalizowanych są 4 punkty sprzedaży dopalaczy. Sklepy te były na bieżąco monitorowane przez właściwych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych. Na przestrzeni lat, stwierdzić można, iż liczba podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze podwoiła się, co jest dość niepokojącym zjawiskiem.

Tabela 34. Środki zastępcze w województwie świętokrzyskim w latach 2013 – 2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
PSSE gdzie prowadzono postępowania w spr. środków zastępczych	Kielce Ostrowiec Św. Skarżysko – Kamienna Starachowice	Busko – Zdrój (producent, diler) Kielce Ostrowiec Św. Skarżysko – Kamienna Starachowice	Kielce Ostrowiec Św. Skarżysko – Kamienna Starachowice
Liczba sklepów	4 monitorowanych	4 monitorowanych	5 monitorowanych
Liczba podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze	16 (w tym jedna osoba fizyczna – diler)	22, w tym 1 osoba prywatna produkująca i wprowadzająca do obrotu środki zastępcze	31
Liczba kontroli podmiotów	38	55	79
Liczba zabezpieczonych produktów (łącznie próbkami do badań)	833	2 628	3 203
Liczba pobranych próbek	65 (130 opakowań)	104 (194 opakowań)	127
Nazwy substancji psychoaktywnych zidentyfikowanych w badanych produktach Wg stanu prawnego obowiązującego do 30.06.2015 r.	UR-144, 5-FUR-144, Pentedron, Izo-pentedron, 3-MMC, 3,4-DMMC	UR – 144, 5-FUR-144, Pentedron, Izo-entedron, 3-MMC, 3-4-DMMC	3-MMC, Etkatynon, pentedron, UR-144, 5-FUR 144, XLR-11, α PVP
Nazwy substancji psychoaktywnych zidentyfikowanych w badanych produktach Wg stanu prawnego obowiązującego od 1.07.2015 r.	-	-	4-metylo-N,N-DMC 4-CMC 4-EEC

Liczba decyzji wydanych w trybie art. 27c ust. 1 i ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej - zatrzymanie i zabezpieczenie podejrzanych produktów - wstrzymanie obrotu tymi produktami na czas badań i oceny ich bezpieczeństwa nie dłużej niż 18 miesięcy- zatrzymanie działalności gospodarczej podmiotu wprowadzającego podejrzane produkty do obrotu na okres 3 miesięcy	31 19 decyzji I instancja 12 decyzji II instancja	60 33 decyzji I instancja 27 decyzji II instancja	39 25 decyzje I instancja 14 decyzji II instancja
Liczba decyzji wydanych na podstawie art. 44c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dotyczących: zatrzymania i zabezpieczenia podejrzanych produktów - wstrzymania obrotu tymi produktami na czas badań i oceny ich bezpieczeństwa nie dłużej niż 18 miesięcy- zatrzymania działalności gospodarczej podmiotu wprowadzającego podejrzane produkty do obrotu na okres 3 miesięcy	-	-	14 11 I instancji 3 II instancja
Liczba decyzji wydanych na podstawie art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dotyczących:	-	-	5 5 I instancji
Liczba decyzji wydanych w trybie art. 27c ust. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Decyzje wydawane są na podstawie wyników badań i dotyczą - zakaz obrotu środkami zastępczymi- orzeczenie o zniszczeniu środków zastępczych na koszt podmiotu wprowadzającego	18 13 decyzji I instancja 5 decyzji II instancja	49 35 decyzji I instancja 14 decyzji II instancja	43 29 decyzji I instancja 14 decyzji II instancja
Liczba postanowień o niedopuszczalności sprzeciwu do czynności kontrolnych w trybie art. 84d w związku z art.79 ust 2 pkt 2 i pkt 5 ustawy z dnia 2 lipa 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej	25 15 postanowień I instancja 10 postanowień II instancja	50 33 postanowień I instancja 17 postanowień II instancja	53 34 postanowień I instancja. 19 postanowień w II instancji
Liczba postanowień o niedopuszczalności odwołania	0	22 postanowienia w II instancji z powodu stwierdzonych braków formalnych odwołania	34 postanowień w II instancji z powodu stwierdzonych braków formalnych odwołania

Liczba postanowień o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania	0	0	15 postanowień II instancja
Liczba decyzji opłatowych (dot. obciążenia podmiotu wprowadzającego opłatą za badania środków zastępczych oraz kosztami kontroli kwestionowanej)	13 9 decyzji I instancja 4 decyzje II instancja	44 35 decyzji I instancja 9 decyzji II instancja	61 34 decyzji I instancja 27 decyzji II instancja
Liczba decyzji wydanej w trybie art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - wymierzenie kary pieniężnej	14 10 decyzji I instancja 4 decyzje II instancja	47 35 decyzji I instancja 12 decyzji II instancja	61 32 decyzji I instancja 29 II instancja
Kwota nałożonych kar pieniężnych	230 000,00zł	750 000,00 zł	785.000,00 zł
Zawiadomienia przekazane prokuraturze	14	41	26
Liczba zgłoszonych do PPIS przypadków zatruc środkówami zastępczymi	12	23	141

Źródło: Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W 2015 roku Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przeprowadził 79 kontroli podmiotów, w wyniku których zostało wydane na podstawie art. 52 a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii 61 decyzji o nałożenie kary pieniężnej za wprowadzenie do obrotu dopalaczy na łączną kwotę 785 000,00 zł (siedemset osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych). W latach poprzednich liczba przeprowadzanych kontroli stanowiła: w 2013 roku 38, a w 2014 roku 55, w wyniku których wyegzekwowano kary pieniężne na kwoty 230 000,00 zł w 2013 roku i 750 000,00 zł w roku 2014.

W rezultacie przeprowadzonych kontroli w 2015 roku zabezpieczonych zostało 3 203 produktów, z czego do badań przekazano 127 próbek. Na przestrzeni badanego okresu ilość kontroli zwiększyła się 3 – krotnie, a ilość pobranych próbek do kontroli niemalże podwoiła się.

W 2015 roku wydanych zostało 39 decyzji dotyczących zatrzymania i zabezpieczenia podejrzanych produktów, wstrzymania obrotu tymi produktami na czas badań i oceny ich bezpieczeństwa (nie dłużej niż 18 miesięcy) oraz wstrzymania działalności gospodarczej podmiotu.

Na podstawie wyników badań wydano w 2015 roku 43 decyzje dotyczące zakazu obrotu środkami zastępczymi oraz orzeczono o zniszczeniu tych środków na koszt podmiotu

wprowadzającego, w latach poprzednich sytuacja ta wyglądała następująco: 2013 r. – 18 decyzji, 2014 r. – 49 decyzji.

W 2015 roku wydano 61 decyzji dotyczących obciążenia podmiotu wprowadzającego środki zastępcze opłatą za badania środków zastępczych oraz kosztami kontroli kwestionowanej. Liczba decyzji w tym zakresie na przestrzeni omawianego okresu 4 – krotnie zwiększyła się; w 2013 roku wydano 14 takich decyzji.

Skutkiem zażywania dopalaczy są zatrucia nimi spowodowane. W 2015 roku w następstwie przyjmowania środków zastępczych odnotowanych zostało przez Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kielcach 141 zatruc. Porównując rok 2015 z poprzednim, gdzie w 2014 roku liczba zatruc wynosiła 23 osoby, zauważyć można dynamikę wzrostu zażywania substancji psychoaktywnych skutkującymi zatruciami spowodowanymi ich zażywaniem. W roku 2013 zatruc spowodowanych zażywaniem środków zastępczych było znacznie mniej aniżeli w kolejnych latach (12 przypadków zatruc zgłoszonych do PPIS).

Analizując tabelę 34, nasuwa się stwierdzenie, iż zażywanie substancji zastępczych tzw. dopalaczy, jest zjawiskiem bardzo szybko ewoluującym, co wyraźnie można zaobserwować na przestrzeni badanego okresu.

Podsumowanie

Wskazane w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 za 2015 r.” cele ogólne i szczegółowe zostały osiągnięte poprzez realizację poszczególnych zadań.

1. W realizację Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016 w 2015 roku uczestniczyły: jednostki samorządów terytorialnych województwa świętokrzyskiego, Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, Narodowy Fundusz Zdrowia w Kielcach, Areszt Śledczy w Kielcach, Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach, organizacje pozarządowe, podmioty leczenia uzależnień.
2. Kuratorium Oświaty w Kielcach podejmowało działania w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki, szczególnie zapobieganiu narkomanii w szkołach. Dla realizacji tych zadań Kuratorium Oświaty podejmowało ścisłą współpracę z Wojewodą Świętokrzyskim, Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, Okręgową Izbą Radców Prawnych w Kielcach, Komendą Wojewódzką i Miejską Policji w Kielcach, Świętokrzyskim Centrum Onkologii, Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji, uczelniami wyższymi, poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, Okręgowym Inspektorem Pracy. W ramach nadzoru pedagogicznego przeprowadzane były kontrole pod kątem prawidłowości prowadzonych przez szkołę działań wychowawczych i zapobiegawczych wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem. Kuratorium Oświaty wspierało dyrektorów szkół i nauczycieli w realizacji zadań profilaktycznych poprzez organizację m.in. szkoleń.
3. Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach angażuje się w zwalczanie przestępczości narkotykowej, dzięki czemu zmniejsza dostępność do na terenie województwa do wszystkich rodzajów narkotyków od kokainy, poprzez amfetaminę, tabletki ekstazy, haszysz, marihuanę i LSD. Policjanci prowadzili różnego rodzaju przedsięwzięcia na rzecz uświadamiania dzieci, młodzieży i osób dorosłych o konsekwencjach wynikających z nieprzestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.
4. W ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118), oraz współpracy z organizacjami

pozarządowymi w Departamencie Ochrony Zdrowia przeprowadzono otwarty konkursy ofert w zakresie zwalczania narkomanii. Na wsparcie realizacji zadań publicznych przeznaczono kwotę 45 000,00 zł.

5. Departament Ochrony Zdrowia prowadził działania edukacyjno – informacyjne podejmowane w zakresie profilaktyki narkomanii (m.in. upowszechnianie informacji o kampaniach społecznych, wypożyczenie walizki z atrapami narkotyków Drug-Box, organizacja i uczestnictwo w konferencjach i szkoleniach).
6. Na terenie województwa świętokrzyskiego 6 jednostek realizuje Program Profilaktyki Selektywnej „FreD Goes Net” są to: Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym KUŹNIA z Ostrowca Świętokrzyskiego, „Zdrowa Szkoła” Stowarzyszenie Nauczycieli w Starachowicach, Stowarzyszenie Terapeutów i Osób Wspierających w Morawicy, NZOZ Nadzieja Rodzinie z Mniowa, Stowarzyszenie Pomocy ARKA NOEGO ze Skarżyska – Kamiennej oraz Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” z Kielc.
7. W 2015 roku Areszt Śledczy podejmował działania wynikające z Programu poprzez m.in. poszerzenie kwalifikacji personelu Aresztu, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych, profilaktykę przestępczości, której celem jest nabycie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych dotyczących pierwszych oznak demoralizacji u młodzieży, prowadzenie oddziaływań readaptacyjnych, których odbiorcami są pacjenci OT.
8. Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol odnotowano w Ośrodku Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano” Chęciny.
Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych odnotowano w Ośrodku Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej.
Największą zakontraktowaną liczbę świadczeń w zakresie świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu odnotowano w Ośrodku Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” – Chęciny.
9. W Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych będącej w strukturach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach, w roku 2015 przyjęto 102 pacjentów, z czego łącznie udzielonych zostało 461 świadczeń.

Ośrodek dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach, będący placówką Stowarzyszenia „Nadzieja Rodzinie” w roku 2015 przyjął 84 pacjentów i udzielił 6 624 świadczeń.

W hostelu dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach w 2015 roku przebywało 29 pacjentów w ramach 3 184 świadczeń.

10. Ośrodek „San Damiano”, filia Hostelowa skupia swe działania na ograniczaniu szkód i reintegracji społecznej. Ośrodek we współpracy z innymi instytucjami i firmami prowadzi także działania profilaktyczne w szkołach gminy Chęciny. Profilaktyka dociera do dzieci, rodziców i pedagogów.
11. Pracownicy Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień w roku ubiegłym udzielili 4 500 porad pacjentom z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin. W 2015 roku do Stowarzyszenia zgłosiło się i podjęło terapię 250 osób.
12. Program metadonowy realizowany jest przez Poradnię Leczenia Uzależnień przy POZ w Starachowicach. Liczba leczonych pacjentów w 2015 roku wyniosła ogółem 34 osoby. Jak się okazuje są to najczęściej osoby używające substancji psychoaktywnych w zakładach pracy. Najpopularniejszą substancją psychoaktywną zażywaną przez młodzież są przetwory konopi indyjskich, natomiast osób dorosłych są to marihuana i amfetamina.
13. W 2015 roku do Oddziału Terapeutycznego dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w Areszcie Śledczym Kielce, przyjętych zostało 75 skazanych. 32 skazanych kontynuowało leczenie.
W 2015 roku pracownicy Działu Ochrony na terenie jednostki Aresztu Śledczego w Kielcach, poddali badaniu na zawartość narkotyków w moczu 138 osadzonych. Jak się okazało 7 osadzonych znajdowało się w stanie po spożyciu narkotyków, w tym 6 pod wpływem THC, a 1 skazany pod wpływem amfetaminy. W związku z powyższym, istnieje konieczność poddawania kontroli osadzonych, jednak Areszt śledczy zmaga się z brakiem wystarczających środków finansowych na zakup narkotestów.
14. Wyniki badania ankietowego w szkołach ESPAD w Województwie Świętokrzyskim na tle wyników w całym kraju skłaniają do sformułowania kilku wniosków, a w ślad za nimi kilku rekomendacji, m.in.:
 - zmniejszanie ekspozycji na alkohol;

- podejmowanie działań profilaktycznych skierowane na ograniczanie popytu na napoje alkoholowe wśród młodzieży;
- informowanie o konsekwencjach wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych;
- ograniczanie dostępności alkoholu i środków psychoaktywnych;
- opracowanie i wdrażanie programów edukacyjnych i profilaktycznych;
- z uwagi na wysoki wskaźnik picia alkoholu przez uczniów z III klas gimnazjum konieczne jest opracowanie programów profilaktycznych uwzględniających specyfikę młodszej młodzieży jako adresatów;
- podejmowanie działań diagnostycznych w zakresie uzależnienia lub współuzależnienia oraz związanych z tym szkód zdrowotnych.

15. Z danych przedłożonych przez Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wynika jak dużym i ważnym problemem jest zażywanie środków zastępczych przez osoby z terenu województwa świętokrzyskiego. Na terenie województwa „dopalacze” oferowane były przez 5 sklepów, które na bieżąco objęte były dozorem przez właściwe stacje sanitarno - epidemiologiczne. Porównując rok 2015 z poprzednimi, zaobserwować można, tendencję wzrostową w każdym przedstawionym aspekcie. Liczba zatruc spowodowanych zażywaniem substancji psychoaktywnych diametralnie wzrosła, co jest bardzo niepokojącym faktem.